

VB
C. 34700
97

DIJAŠKI KOLEDAR
1892.

34700, VII, C, g.

Miklovič

Dijaški
KOLENDAR

za prestopno leto

I. letnik.

Izdala in založila „Národna Tiskarna“.

V Ljubljani.

Tisk „Národne Tiskarne“.

1891

Vse pravice pridržane.

030058577

Vsebina.

Stran

Koledar. (Od 1. sept. 1891. do konca 1892. l.)	
Rodopis cesarske rodovine	33
Astronomiške beležke za 1892 l.	35
Ključ za določitev vremena	38
Lestvica za pristojbino kolkov	39
Žrebanja avstrijskih srečk	40
Seznamek vred. kovinskega denarja	44
Poštna pristojbine za pisma	46
Brzjavni tarif	48
Dr. Frančišek Miklošič	49
Dijaški prijatelj:	
1. O srednji šoli	54
2. Pogoji za vzprejem na srednje šole	55
3. Zrelostne izkušnje	55
4. Šolnina	57
5. Ustanove	58
Srednja učilišča na Slovenskem:	
a) Gimnazije	59
b) Realke	60
c) Učiteljsišča	60
Visoke šole v Avstriji:	
a) Vseučilišča in farmacevtiški kurzi	61
b) Tehniške visoke šole	63
Šole za umetniško in strokovno izobrazbo:	
a) Visoke šole	63
b) Srednje šole	63
c) Obrtne šole	63
d) Strokovne šole	64
e) Obrtne nadaljevalne šole	64

	Stran
Trgovske šole:	
a) Visoke šole	65
b) Srednje šole	65
Šole za poljedelstvo, gozdarstvo in rudarstvo:	
a) Visoke šole	66
b) Srednje šole	66
c) Male šole	66
Strokovne šole za živinozdravnike	67
Podkovske šole	67
Glasbene šole	67
Nautiške šole	68
Vojaška učilišča:	
a) Visoke šole	68
b) Srednje šole	69
c) Kadetne šole	69
Moji učitelji	70
Moji sošolci	72
Zapisek domačih nalog	76
Počitnice na srednjih šolah avstrijskih	82
Zapisek knjig	84
Razdelitev šolskih ur	86
Evropski vladarji	88
Sv. brata Ciril in Metod	91
Glagolica in Cirilica	97
Jezik staroslovenski	100
Književno delovanje sv. Cirila in Metoda	104
Srbska in ruska azbuka	111
Oznanila.	

Koledar 1891\92.

September

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 T.	Egidij	Egidij	20 Samuel
2 S.	Štefan	Absolon	21 Tadej
3 Č.	Serafina	Mansvet	22 Agatonij
4 P.	Rozalija	Rozalija	23 Lup
5 S.	Lovrenc	Herkulej	24 Evtihej

Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14.

6 N.	16 Magnus	15 Magnus	25 11 Jarnej
7 P.	Regina	Regina	26 Adrijan
8 T.	Rojstvo Mar.	Rojstvo Mar.	27 Poemen
9 S.	Gorgonij	Gorgonij	28 Mojzes A.
10 Č.	Nikolaj	Jodocij	29 Obglav. sv. Jan.
11 P.	Prot. in Hij.	Prot. in Hijacint	30 Aleksander
12 S.	Macedonij	Sirij	31 Pas Marije Dev.

O največji zapovedi. Mat. 22.

13 N.	17 Ime Marije	16 Maternus	1 12 I. sept.
14 P.	Poviš. sv. križa	Poviš. sv. križa	2 Mamazij
15 T.	Nikomed	Nikomed	3 Antinej
16 S.	† Kvat. Ljudmil.	Evfemija	4 Babilija
17 Č.	Hildegarda	Lambert	5 Caharija
18 P.	† Tomaž	Tit	6 Mihael arh.
19 S.	† Januarij	Sidonija	7 Sozonij

Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.

20 N.	18 Evstahij	17 Favstina	8 13 Roj. Mar.
21 P.	Matevž. ev.	Matevž. ev.	9 Joahim
22 T.	Mavricij	Moric	10 Menodora
23 S.	Tekla	Tekla	11 Teodora
24 Č.	Rupert	Gerhard	12 Avtonomij
25 P.	Kleofa	Kleofa	13 Kornelij
26 S.	Ciprijan	Ciprijan	14 Poviš. sv. križa

O kraljevi ženitnini. Mat. 22.

27 N.	19 Kozma in D.	18 Adolf	15 14 Niceta
28 P.	Vencel	Vencel	16 Evfemija
29 T.	Mihael, ar.	Mihael, ar.	17 Zofija
30 S.	Jeronim	Jeronim	18 Kvat. Evmenija

3. zjut. 9. uri 21 min. 18. zjut. 6. uri 9 min.

11. zveč. 0. „ 13 „ 28. „ 0. uri 13 „

Prazniki: 1. Egidij, na Koroškem; 24. Rupert, na Solnograškem;
28. Vencel, na Češkem; 29. Mihael, v Galiciji.

Dan se krči za 1. uro 40 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1	C. Remigij	Benignij	19 Trofimej
2	P. Leodegar	Leodegar	20 Evstacij
3	S. Kandid	Kandid	21 Kodrat

Jezus ozdravi kraljičevega sina. Jan. 4.

4	N. 20 Rož. venca	19 Franc Ser.	22 15 Fok
5	P. Placid	Fides	23 Janez Krst.
6	T. Bruno	Friderika	24 Tekla
7	S. Justina	Amalija	25 Evfrozina
8	Č. Brigita	Pelagija	26 Janez ev.
9	P. Dionizij	Dionizij	27 Kalistrat
10	S. Franz Borg.	Gereonij	28 Kariton

Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.

11	N. 21 Nikazij	20 Burkhard	29 16 Cirijak
12	P. Maksimilijan	Maksimilijan	30 Gregorij
13	T. Koloman	Edvard	1 Oktob. A. in R.
14	S. Kalist	Kalist	2 Ciprijan
15	Č. Terezija	Hedviga	3 Dionizij
16	P. Gol	Gol	4 Hijerotej
17	S. Hedviga	Florentin	5 Karitina

Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22.

18	N. 22 Posv. cerk.	21 Luka, ev.	6 17 Tomaž
19	P. Peter Alk.	Ferdinand	7 Sergij
20	T. Felicijan	Vendelin	8 Pelagija
21	S. Uršula	Uršula	9 Jakop
22	Č. Kordula	Kordula	10 Evlampij
23	P. Janez Kap.	Severin	11 Filip
24	S. Rafael	Saloma	12 Probej

Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat 9.

25	N. 23 Krišpin	22 Vilhelmina	13 18 Karpij
26	P. Amand	Evarist	14 Nacarija
27	T. Frumencij	Sabina	15 Lucijan
28	S. Simon in Juda	Simon in Juda	16 Longin
29	Č. Narcis	Narcis	17 Hozeja
30	P. Klavdij	Klavdij	18 Luka, ev.
31	S. † Volfgang	Reform. praz.	19 Jovel, prer.

☉ 3. zjut. 2. uri 3 min.

☉ 17. zveč. 2. uri 50 min.

☾ 11. „ 0. „ 2 „

☾ 24. „ 3. „ 2 „

17. Hedvig, praznik v Šleziji.

Dan se krči za 1 uro 42 min.

Oktober

90

November

1891

NOVEMBER

30 dnij.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
O velikem viharji na morji. Mat. 8.			
1 N.	24 Vsi svet. ☿	23 Vsi svet.	20 19 Artemij
2 P.	Ver. duše. Just.	Verne duše	21 Hilarij
3 T.	Hubert	Bogoljub	22 Acerbij
4 S.	Karol Bor.	Emerik	23 Jakop, ap.
5 Č.	Emerik	Blandina	24 Areta
6 P.	Leonhard	Erdman	25 Marcijan
7 S.	Engelbert	Malahija	26 Demeter

O semenu in sejalcu. Mat. 13.

8 N.	25 Bogomir	24 Severus	27 20 Nestor
9 P.	Teodor	Teodor	28 Štefan
10 T.	Andrej	Prob	29 Anastazija
11 S.	Martin	Martin	30 Cenobij
12 Č.	Kunibert	Jona	31 Stahej
13 P.	Stanislav	Brikcij	1 November
14 S.	Venerand	Levin	2 Kozma

O gorščinem zrnju. Mat. 13.

15 N.	26 Leopold	25 Leopold	3 21 Akcepzim
16 P.	Otmar	Otmar	4 Jovanicij
17 T.	Gregorij	Hugo	5 Galakcij
18 S.	Odon	Gelazij	6 Pavel
19 Č.	Elizabeta	Elizabeta	7 Jeronim
20 P.	Feliks	Edmund	8 Mihael, arh.
21 S.	Marija darov.	Marija darov.	9 Onezifor

O razdejanju Jeruzalema in o sodbi. Mat. 24.

22 N.	27 Cecilija	26 Cecilija	10 22 Erast
23 P.	Klemen	Klemen	11 Viktor
24 T.	Janez od križa	Emilija	12 Janez E.
25 S.	Katarina	Katarina	13 Janez zlatoust
26 Č.	Konrad	Konrad	14 Filip
27 P.	Virgil	Günter	15 Pričetek posta
28 S.	Sosten	Ruf	16 Matevž, ev.

O poslednji sodbi. Luk. 21.

29 N.	1 adv. Saturnij	1 adv. Valter.	17 23 Gregorij
30 P.	Andrej, ap.	Andrej, ap.	18 Platonij in R.

1. zveč. 7. uri 38 min.

16. zjut. 1. uri 22 min.

9. zjut. 9. „ 52 „

23. „ 9. „ 31 „

Prazniki: 2. Just, na Tržaškem; 15. Leopold, na gorenjem in nižjem Avstrijskem; 27. Virgil, na Tirolskem.

Dan se krči za 1 uro in 14 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 T.	Eligij	Longin	19 Abadij
2 S.	† Bibijana	Avrelija	20 Gregorij
3 Č.	Franc Ks.	Kazijan	21 Marija darov.
4 P.	† Barbara	Barbara	22 Filemon
5 S.	† Saba	Abigajl	23 Amfilohij

Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.

6 N.	2 adv. Nikolaj	2 adv. Nikolaj	24 24 Katarina
7 P.	† Ambrož	Agatonij	25 Klemen
8 T.	Preč.sp.M.D.)	Spokorni dan	26 Jurij
9 S.	† Leokadija	Joahim	27 Jakop
10 Č.	Judita	Judita	28 Štefan
11 P.	† Damaz	Damaz	29 Paramonij
12 S.	† Maksencij	Epimah	30 Andrej, ap.

Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1.

13 N.	3 adv. Lucija	3 adv. Lucija	1 Dec. 1 adv.
14 P.	Spiridijon	Nikazij	2 Habakuk
15 T.	Celijan	Ignacij	3 Zofon
16 S.	† Kvat. Albina	Ananija	4 Barbara
17 Č.	Lazar	Lazar	5 Saba
18 P.	† Gracijan	Vunibald	6 Nikolaj
19 S.	† Nemezij	Abraham	7 Ambrož

O rojstvu Jezusa Kristusa. Luk. 2, Jan. 1.

20 N.	4 adv. Liberat	4 adv. Amon	8 2 adv. Patapij
21 P.	Tomaž, ap.	Tomaž	9 Preč.sp.M.D.
22 T.	Demeter	Beata	10 Mena
23 S.	† Viktorija	Dagobert	11 Danijel
24 Č.	† Adam in Eva	Adam in Eva	12 Spiridijon
25 P.	Roj. Gosp.	Božič	13 Evstracij
26 S.	Štefan, muč.	Štefan, muč.	14 Tirzij

Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.

27 N.	D. Janez, ev.	D. Janez, ev.	15 3 adv. Elevterij
28 P.	Nedolžni otročiči	Nedolžni otročiči	16 Agej
29 T.	Tomaž, šk.	Jonatan	17 Stari očaki
30 S.	David, kralj	David, kralj	18 Kvat. Boštijan
31 Č.	Silvester	Boguslav	19 Bonifacij

1. zjut. 0. uri 50 min.

15. zjut. 1. uri 58 min.

8. zveč. 6. „ 19 „

23. „ 6. „ 44 „

14. Spiridijon, praznik v Dalmaciji.

Dan se krči do 22. za 19 min.; potem se daljša do konca meseca za 5 min.

December

Januar

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 P.	Novo leto	Novo leto	20 Ignacij M.
2 S.	Makarij	Abel in Zet	21 Julijana

Dete Jezus se vrne iz Egipta. Mat. 2.

3 N.	C Genovefa	C Enoh	22 4 adv. A.
4 P.	Tit, šk.	Izabela	23 10 mučen.
5 T.	Telesfor	Simeon	24 Konec posta
6 S.	Sv. 3 kralji	Sv. 3. kralji	25 Božič
7 Č.	Valentin	Izidor	26 Mati Božja
8 P.	Severin	Erhard	27 Štefan
9 S.	Julijan in Bazilij	Marcijal	28 2000 mučen.

Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.

10 N.	1 Ep. Pavl, p.	1 Ep. Pavl	29 Nedolžni otročiči
11 P.	Higin	Matilda	30 Anizija
12 T.	Arkadij	Reinhold	31 Melanija
13 S.	Hilarij	Hilarij	1 Jan. 1892
14 Č.	Feliks Nol.	Feliks	2 Silvester
15 P.	Maver	Izidor	3 Malahija
16 S.	Marcel	Honorat	4 70 apostolov

O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2.

17 N.	2 Ep. Ime J. A.	2 Ep. Anton p,	5 Teopempij
18 P.	Sv. Petra stol	Priska	6 Sv. 3 kralji
19 T.	Kanut	Sara	7 Janez T.
20 S.	Fabijan in Bošt.	Fabijan in Bošt.	8 Jurij K.
21 Č.	Neža	Neža	9 Polijekt
22 P.	Vincencij	Vincencij	10 Gregorij N.
23 S.	Zaroka M. D.	Emerencija	11 Teodozij

Jezus ozdravi gobovega. Mat. 8.

24 N.	3 Ep. Timotej	3 Ep. Timotej	12 1 Tacijana
25 P.	Spreobr. Pavla	Spreobr. Pavla	13 Hermilij
26 T.	Polikarp	Polikarp	14 Cahej
27 S.	Janez Zlatoust	Janez Zlatoust	15 Pavel T.
28 Č.	Julijan, Marjeta	Karol Vel.	16 Sv. Petra vezi
29 P.	Francišek Sal.	Valerij	17 Anton
30 S.	Martina	Adelgunda	18 Atanazij

Jezus pomiri vihar na morji. Mat. 8.

31 N.	4 Ep. Peter N.	4 Ep. Virgil	19/2 Makarij A.
-------	-----------------------	---------------------	-----------------

7. zjut.	2. uri 18 min.	22. zjut.	5. uri 48 min.
15. „	4. „ 32 „	29. zveč.	4. „ 44 „

Dan se daljša za 1 uro 1 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 P.	Ignacij	Brigita	20 Evtimej
2 T.	Svečnica	Marija vpelj.	21 Maksim.
3 S.	Blaž	Blaž	22 Timotej
4 Č.	Andrej	Veronika	23 Klemen
5 P.	Agata	Agata	24 Ksena
6 S.	Rotija	Amand	25 Gregor

O dobrem semenu in ljuliki. Mat. 13.

7 N.	5 Ep. Romuald	5 Ep. Rihard	26 3 Triodej
8 P.	Janez M.	Salomon	27 Janez K.
9 T.	Apolonija	Apolonija	28 Evfram
10 S.	Šolastika	Gabrijel	29 Ignacij
11 Č.	Deziderij	Evfrozina	30 Bazilij Vel.
12 P.	Evlalija	Evlalija	31 Ciriј. in J.
13 S.	Katarina	Kastor	1 Februariј

Prilika o delavcih v vinogradu. Mat. 20.

14 N.	Sept. Valentin	Sept. Valentin	2 4 Krist. dar.
15 P.	Favstin	Favstin	3 Simeon
16 T.	Julijana	Julijana	4 Izidor
17 S.	Silvin	Konstancija	5 Agata
18 Č.	Simeon	Suzana	6 Bucol
19 P.	Konrad	Gabin	7 Partenija
20 S.	Elevterij	Evhariј	8 Teodor

Prilika o sejaleu in semenu. Luk. 8.

21 N.	Sex. Maksim.	(Sex. Eleonora	9 S. Nicef.	} Masleni teden
22 P.	Stol sv. Petra	Stol sv. Petra	10 Karalamp	
23 T.	Marjeta	Romana	11 Blaž	
24 S.	Prestopni dan	Prestopni dan	12 Melecij	
25 Č.	Matija, ap.	Matija, ap.	13 Martin	
26 P.	Valburga	Viktor	14 Avksencija	
27 S.	Nestor	Gotthilf	15 Onezim	

Jezus ozdravi slepega. Luk. 18.

28 N.	Quin. Leander	Quin. Leander	16 Quin. Pamfil.
29 P.	Roman	Roman	17 Teodor

☾ 5. zjut. 10. uri 44 min.

☾ 21. po polnoči 1. uri 20 min.

☾ 12. zveč. 8. „ 42 „

☾ 28. zjutraj 4. „ 53 „

Dan se daljša za 1 uro 31 min.

Februar

M a r e c

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 T.	Pust, Albin	Albin	18 Leo. p.
2 S.	† Pepelnica, S.	Simplicij	19 Pepelnica, Alb.
3 Č.	Kunigunda	Kunigunda	20 Leo, šk.
4 P.	† Kazimir	Adrijan	21 Timotej
5 S.	† Evzebij	Friderik	22 Evgen

Jezusa skuša hudič. Mat. 4.

6 N.	Quad. Fridolin	Quad. Fridolin	23 1 Polikarp
7 P.	Tomaž Akv.	Felicita	24 Prestopni dan
8 T.	Janez od B.	Filomen	25 Obglav sv. Jan.
9 S.	† Kvatre, Frančišk	Prudencij	26 Kvatre, Tar.
10 Č.	40 mučencev	Aleksander	27 Porfej
11 P.	† Heraklij	Rozina	28 Prokop
12 S.	† Gregorij	Gregorij	29 Bazilij

Jezus se na gori spremeni. Mat. 17.

13 N.	Rem. Rozina ☽	Rem. Ernest	1 2 Marec , Ernest
14 P.	Matilda	Caharija	2 Hezihij
15 T.	Longin	Krištof	3 Evtropij
16 S.	† Heribert	Cirijak	4 Gerazim
17 Č.	Jedert	Jedert	5 Konon
18 P.	† Edvard	Anzelm	6 42 mučencev
19 S.	Jožef žen. M.	Jožef	7 Bazilij

Jezus izžene hudiča. Luk. 11.

20 N.	Oculi. Nicet	Oculi. Rupert	8 3 Teofil
21 P.	Benedikt	Benedikt	9 40 mučencev
22 T.	Oktavijan	Kazimir	10 Kvadrat
23 S.	† Sred posta, Vikt.	Eberhard	11 Zofrinij
24 Č.	† Gabrijel, arh.	Gabrijel	12 Teofan
25 P.	Oznanj. M. D.	Oznanjenje Marije	13 Nicefor
26 S.	† Teodor	Emanvel	14 Benedikt

Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.

27 N.	Lät. Rupert	Lät. Hubert	15 4 Agapij
28 P.	Guntram	Malhij	16 Sabin
29 T.	Ciril, Avgusta ☽	Evstazij	17 Aleš
30 S.	† Kvirin	Gvido	18 Ciril, šk.
31 Č.	Modest	Amos	19 Krizant

☾ 5. zveč. 8. uri 20 min.

☾ 21. zveč. 6. uri 22 min.

☾ 13. popol. 2. „ 1 „

☾ 28. popol. 2. „ 23 „

Praznik: 19. Jožef, na Kranjskem, Koroškem, Primorskem, Solnograškem, Štajarskem in severno Tirolskem.

Dan se daljša za 1 uro 46 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 P.	† Hugon, Valerik	Teodor	20 Valerik
2 S.	† Prančiček P.	Amalija	21 Jakop, šk.

Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8.

3 N.	Jud. Rihard	Jud. Darij.	22 5 Bazilij
4 P.	Izidor	Ambrož	23 Nikon
5 T.	Vincencij	Hozeja	24 Caharija
6 S.	† Sikst	Irenej	25 Oznanj. M. D.
7 Č.	Herman	Hegezip	26 Gabrijel
8 P.	† 7 žalost M. D.	Apolonija	27 Matrona
9 S.	† Marija Kleofa	Demeter	28 Hilarij

Jezus častito jezdi v Jeruzalem. Mat. 21.

10 N.	Cvet. Ecehijel	Cvet. Danilo	29 Cvet. ned.
11 P.	Leon V. Betina	Leon Vel.	30 Janez E.
12 T.	Julij, Saba	Julij	31 Hipacij
13 S.	† Hermenegild	Justin	1 April
14 Č.	† Vel. čet. Lambert	Vel. četrtek	2 Tit
15 P.	† Vel. pet. Helena	Vel. petek	3 Niceta
16 S.	† Vel. sob. Turibij	Velika sobota	4 Jurij

Jezus vstane od smrti. Mark. 16.

17 N.	Vel. ned. Rudolf	Vel. noč. Rudolf	5 Vel. noč
18 P.	Vel. pond. Apol	Vel. pon. Fl.	6 Vel. pond.
19 T.	Krescencija	Verner	7 Jurij
20 S.	Sulpicij	Sulpicij	8 Herodijon
21 Č.	Anzelm	Adolar	9 Evzihij
22 P.	Soter in Kaj.	Soter in Kaj.	10 Terencij
23 S.	Adalbert (Vojteh)	Jurij	11 Antipa

Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 20.

24 N.	1 Quas. Jurij	1 Quas. Albreht	12 1 Bazilij
25 P.	Marka, ev.	Marka, ev.	13 Artemonij
26 T.	Marcelin	Klet	14 Martin
27 S.	Peregrin	Anastazij	15 Aristarh
28 Č.	Vital	Vital	16 Agapa
29 P.	Robert, Peter	Sibilja	17 Simeon
30 S.	Katarina	Evtropij	18 Janez D.

☽ 4. zjut. 7. uri 27 min. ☾ 20. zjut. 7. uri 6 min.
 ☿ 12. „ 7. „ 31 „ ☿ 26. zveč. 10. „ 52 „

24. Jurij; praznik na Kranjskem.

Dan se daljša za 1. uro 38 min.

A p r i l

M a j

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
Jezus se imenuje dobrega pastirja. Jan. 10.			
1 N.	2 Mis. Filip in J.	2 Mis. Filip	19 2 Pafnucij
2 P.	Atanazij	Žiga Sigmund	20 Teodor
3 T.	Najdba sv. križa	Najdba sv. križa	21 Januarij
4 S.	Florijan	Florijan	22 T. S.
5 Č.	Pij V.	Gothard	23 Jurij
6 P.	Janez pred I. vrati	Ditrih	24 Saba
7 S.	Stanislav	Bogomir	25 Marka

Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.

8 N.	3 Jub. Var. sv. J.	3 Jub. Stanisl.	26 3 Bazilej
9 P.	Gregor N.	Job	27 Simeon
10 T.	Izidor	Viktorin	28 9 mučenik.
11 S.	Gangolf	Adalbert	29 Blagosl. vode
12 Č.	Pankracij	Pankracij	30 Jakop
13 P.	Servacij	Servacij	1 Maj , Jer.
14 S.	Bonifacij	Bonifacij	2 Atan

Jezus obeta učencem sv. Duha. Jan. 16.

15 N.	4 Cant. Zofija	4 Cant. Zofija	3 4 Timotej
16 P.	Janez Nepom.	Peregrin	4 Pelagija
17 T.	Paškal	Torpet	5 Irena
18 S.	Feliks	Liborij	6 Job
19 Č.	Celestin	Potencijana	7 Najd. sv. križa
20 P.	Bernardin	Anastazij	8 Janez T.
21 S.	Valens	Prudencij	9 Izajija

Jezus uči v moči molitve. Jan. 16.

22 N.	5 Rog. Julija	5 Rog. Helena	10 5 Sim. in C.
23 P.	Deziderij	Deziderij	11 Mocij
24 T.	Marija Pom.	Suzana	12 Epifanija
25 S.	Urban	Urban	13 Glicerija
26 Č.	Krist. vneb.	Krist. vneb.	14 Krist. vneb.
27 P.	Magdalena	Lucijan	15 Pahomej
28 S.	Avguštin	Viljem	16 Teodorij

Jezus govori o pričevanju sv. Duha. Jan. 15 in 16.

29 N.	6 Ex. Maksim.	6 Ex. Maksim.	17 6 Andronij
30 P.	Feliks	Ferdinand	18 Pet. in Dij.
31 T.	Angela	Petronelija	19 Patricij

3. zveč. 8. uri 17 min. 19. pop. 3. uri 58 min.

12. o polnoči 12. „ 5 „ 26. zjut. 6. „ 55 „

7. Stanislav, praznik v okraji mesta Krakovega, na Rusko-Poljskem in Pozenu. — 16. Janez Nep., praznik na Češkem.

Dan se daljša za 1 uro in 14 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 S.	Gracijana	Nikomed	20 Talilej
2 Č.	Erazem	Efrajm	21 Konstantin
3 P.	Klotilda	Erazem	22 Bazilisk
4 S.	† Kvirin	Karpazij	23 Mihael

Jezus govori o sv. Duhu in ljubezni. Jan. 14.

5 N.	Bink. ned.	Bink. ned.	24 Bink. ned.
6 P.	Bink. pon. Nor.	Bink. pon. Nor.	25 Bink. pon.
7 T.	Robert	Lukrecija	26 Karpij
8 S.	† Kvatre Medard.	Medard	27 Kvatre, Helad.
9 Č.	Primož in Fel.	Primož in Fel.	28 Evtihej
10 P.	† Marjeta	Onufrij	29 Teodozija
11 S.	† Barnaba	Barnaba	30 Izak M.

Meni je vsa oblast dana. Mat. 28.

12 N.	1 Sv. Trojica	Trin. Bazilij	31 1 Vsi svet.
13 P.	Anton Pad.	Tobija	1 Junij, Just
14 T.	Bazil. Janez N.	Antonin	2 Nicefor
15 S.	Vid, Modest	Vid	3 Lucilijan
16 Č.	Sv. Reš. Telo	Justina	4 Metrofan
17 P.	Adolf, Lavra	Volkmar	5 Dorotej
18 S.	Marka in Marc.	Gervazij	6 Hilarij

Prilika o veliki večerji. Luk. 14.

19 N.	2 Julijana	1 Silverij	7 2 Teodat
20 P.	Silverij	Sila	8 Teodor
21 T.	Alojzij G.	Albanij	9 Ciril
22 S.	Pavlin	Ahacij	10 Al. in A.
23 Č.	Eberhard	Bazilij	11 Jernej
24 P.	Janez krst.	Janez krst.	12 Onufrij
25 S.	Prosper	Evlogij	13 Akvilina

Prilika o zgubljeni ovci. Luk. 15.

26 N.	3 Janez in P. Vig.	2 Jeremija	14 3 Elizej
27 P.	Vladislav	Filipina	15 Amos Pr.
28 T.	† Leon II.	Leon in Jozua	16 Tihonij
29 S.	Pet. in Pav.	Peter in Pavel	17 Manvel M.
30 Č.	Spomin Pavla	Spomin Pavla	18 Leoncij

☾ 2. zjut. 10. uri 57 min.

☾ 17. zveč. 10. uri 6 min.

☾ 10. popol. 2. „ 38 „

☾ 24. popol. 3. „ 12 „

14. Janez N., praznik v Bukovini. — 24. Janez krst., praznik na Solnograškem in v Slavoniji. — 26. Vigilij, praznik na juž. Tirolskem. — 27. Vladislav, praznik na Sedmograškem.

Dan se krči za 57 min.

Junij

J u l i j

Dnevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 P.	Teobald	Teobald	19 Juda
2 S.	Obisk. Marije	Obisk. Marije	20 Metod

O velikem ribjem vlaku. Luk. 5.

3	N. 4 Helijodor	3 Kornelij	21 4 Julijan
4	P. Berta	Urh, šk.	22 Evzebij
5	T. Ciril in Metod	Karlota	23 Agripina
6	S. Izajija	Goar	24 Roj. J. krst.
7	Č. Benedikt IX.	Vilibald	25 Febronija
8	P. Elizabeta	Kilijan	26 David T.
9	S. Anatolija	Luija	27 Konec posta

O farizejski pravičnosti. Mat. 5.

10	N. 5 Amalija	4 7 bratov	28	5 Cirij in Jan.
11	P. Veronika	Pij I.	29	Pet. in Pav.
12	T. Mohor in Fort.	Henrik	30	Vsi apostoli
13	S. Anaklet	Marjeta	1	Julij , Koz in D.
14	Č. Kamilo	Bonaventura	2	Oblač. Marije
15	P. Vladimir	Ločenje apost.	3	Hijačint
16	S. Marija škap.	Ruta	4	Andrej Kr.

Jezus nasiti 4000 muž. Marka 8.

17	N. 6 Škap. A.	5 Aleš	5 6 Atanazij
18	P. Friderik	Maternij	6 Sizon
19	T. Avrelija	Rufina	7 Tomaž M.
20	S. Elija	Elija	8 Prokop
21	C. Danijel	Pavlina	9 Pankracij
22	P. Marija Magd.	Magdalena	10 45 mučencev
23	S. Liborij	Apolinarij	11 Evfemija

O lažnjivih prerokih. Mat. 7.

24	N.	7 Kristina	25	6 Kristina	12	7 Proktej
25	P.	Jakop, ap.	26	Jakop, ap.	13	Gabrijel
26	T.	Ana	27	Ana	14	Akvila
27	S.	Natalija	28	Marta	15	Cerikej
28	Č.	Inocencij	29	Pantaleon	16	Atenogenij
29	P.	Marta	30	Beatrica	17	Marina
30	S.	Abdon. in Sen.		Abdon	18	Emilijan

O krivičnem hišniku. Luk. 16.

31	N.	8 Ignacij L.	7 Ernestina	19	8 Dij in Mak.
----	----	--------------	-------------	----	---------------

2. zjut. 3. uri 18 min. 17. zjut. 2. uri 53 min.

10. „ 2. „ 49 „ 24. polnoči 12. „ 36 „

31. zvečer 8. uri 50 min.

5. Ciril in Metod, praznik na Moravskem. — 20. Elija, praznik na Hrvatskem. — Dan se krči za 57 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 P.	Vezi Petra	Vezi Petra	20 Elija pr.
2 T.	Porcijunkola	Gustav	21 Simeon
3 S.	Najdba sv. Štef.	Avzug	22 Marija Magd.
4 Č.	Aristarh	Dominik	23 Fokaj M.
5 P.	Marija D. snež.	Ozvald	24 Kristina
6 S.	Gospod. spremen.	Sikst	25 Ana

Jezus se nad Jeruzalemom joka. Luk. 19.

7 N.	9 Kajetan	8 Donat	26 9 Hermolaj
8 P.	Cirijak	Cirijak	27 Pantaleon
9 T.	Roman	Roland	28 Prohorij
10 S.	Lovrenc	Lovrenc	29 Kalinik
11 Č.	Suzana	Herman	30 Sila
12 P.	Hilarija	Klara	31 Evdocim
13 S.	† Hipolit	Kazijan	1 Avgust Prič. p.

O farizeju in čolnarju. Luk. 18.

14 N.	10 Evzebij	9 Evzebij	2 10 Štefan R.
15 P.	Vnebov. M. (	Vnebovz. Mar.	3 Izak in David
16 T.	Rok	Rok	4 7 spečih
17 S.	Liberat	Bertram	5 Evzignij
18 Č.	Helena	Agapet	6 Sprem. Gosp.
19 P.	Ludovik	Sebald	7 Domecij
20 S.	Štefan kr.	Bernard	8 Emilijan

Jezus ozdravi gluhomutca. Mark. 7.

21 N.	11 Ivana Franc.	10 Adolf	9 11 Matija
22 P.	Hipolit	Timotej	10 Lovrenc
23 T.	Filip, Ben.	Cahej	11 Evplij D.
24 S.	Jarnej, ap.	Jarnej	12 Focij
25 Č.	Ludovik, kr.	Ludovik	13 Maksim.
26 P.	Gebhard	Cefirin	14 Mihej
27 S.	Natalija	Gebhard	15 Vnebov. Mar.

O usmiljenem Samaritanu. Luk. 10.

28 N.	12 Avguštín	11 Avguštín	16 12 Postni dan
29 P.	Obglav. Jan. krst.	Obglav. Jan. krst.	17 Miron M.
30 T.	Roza Lim.	Rebeka	18 Florij
31 S.	Rajm. Izabela	Pavlin	19 Andrej M.

☪ 8. popol. 1. uri 3 min.

☪ 22. opoldne 12. uri 4 min.

☪ 15. zjutraj 7. „ 43 „

☪ 30. popol. 2. „ 34 „

16. Rok, praznik na Hrvatskem; 20. Štefan, praznik na Ogrskem;
26. Gebhard, praznik na Predarliskem.
Dan se krči za 1 uro 34 min.

August

September

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 C.	Egidij	Egidij	20 Samuel
2 P.	Štefan	Absolon	21 Tadej
3 S.	Serafina	Mansvet	22 Agatonij

Jezus ozdravi deset gobovih. Luk. 17.

4 N.	13 Angeljska	12 Rozalija	23 Lup
5 P.	Lovrencij	Herkules	24 Evtihej
6 T.	Hermogen ☉	Magnus	25 Jernej
7 S.	Albin	Regina	26 Adrijan
8 Č.	Rojstvo Mar.	Rojstvo Mar.	27 Poemenij
9 P.	Korbinijan	Gorgonij	28 Mojzes A.
10 S.	Nikolaj	Jodocij	29 Janez evan.

Jezus razlaga božjo previdnost. Mat. 6.

11 N.	14 Ime Mar.	13 Protij	30 14 Aleksander
12 P.	Macedonij	Sirij	31 Pas Marije
13 T.	Virgilij ☾	Maternej	1 September
14 S.	Poviš. sv. križa	Poviš. sv. križa	2 Mama M.
15 Č.	Evfemija	Nikomed	3 Antimij
16 P.	Ljudmila	Evfemija	4 Babilija
17 S.	Hildegard	Lambert	5 Caharija

Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7.

18 N.	15 Tomaž V.	† Tit	6 15 Mihael arh.
19 P.	Konstancija	Sidonija	7 Sozonij
20 T.	Evstahij	Favstina	8 13 Roj. Mar.
21 S.	† Kvat. Matevž ☉	Matevž, ev.	9 Joahim
22 Č.	Mavricij	Moric	10 Menodora
23 P.	† Tekla	Tekla	11 Teodora
24 S.	† Rupert	Gerhard	12 Avtonomij

Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14.

25 N.	16 Kleofa	15 Kleofa	13 16 Kornelij
26 P.	Justina	Ciprijan	14 Pov. sv. križa
27 T.	Kozma in Dam.	Adolf	15 Niceta
28 S.	Venceslav	Venceslav	16 Kvat. Evfemija
29 Č.	Mihael, arh. ☾	Mihael, arh.	17 Zofija
30 P.	Hijeronim	Hijeronim	18 Evmenija

☉ 6. zveč. 10. uri 21 min.

☾ 21. zjut. 2. uri 22 min.

☾ 13. popol. 1. „ 13 „

☾ 27. „ 7. uri 24 „

Prazniki: 1. Egidij, na Koroškem; 24. Rupert, na Solnograškem; 28. Venceslav, na Češkem; 29. Mihael, v Galiciji; 30. Hijeronim, v Dalmaciji.

Dan se krči za 1. uro 41 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 S.	Remigij	Benignij	19 Trofan
O največji zapovedi. Mat. 22.			
2 N.	17 Rož. venca	16 Leodegar	20 17 Evstahij
3 P.	Evald	Kandid	21 Kodrat
4 T.	Francišek Ser.	Francišek Ser.	22 Fokej
5 S.	Placid in tov.	Tida	23 Janez T.
6 Č.	Brunon	Friderika	24 Tekla
7 P.	Justina	Amalija	25 Evfrozina
8 S.	Brigita	Pelagija	26 Janez ev.

Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.

9 N. 18 Dionizij	17 Dionizij	27 18 Kalistrat
10 P. Francišek Borg.	Gereon	28 Karitonij
11 T. Nikazij	Burkhard	29 Cirijak
12 S. Maksimilijan	Maksimilijan	30 Gregorij
13 Č. Koloman	Edvard	1 Oktob. A. in R.
14 P. Domicijan	Kalist	2 Ciprijan
15 S. Terezija	Hedviga	3 Dionizij

Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22.

16 N. 19 Posv. cerk.	18 Gol	4 19 Hijerotej
17 P. Hedviga	Florentin	5 Karitina
18 T. Luka, ev.	Luka, ev.	6 Tomaž
19 S. Peter Alk. Etbin	Ferdinand	7 Sergij
20 Č. Felicijan	Vendelin	8 Pelagija
21 P. Uršula	Uršula	9 Jakop, ap.
22 S. Kordula	Kordula	10 Evlampij

Jezus ozdravi kraljevega sina. Jan. 4.

23 N. 20 Janez Kap.	19 Severin	11 20 Filip
24 P. Rafael, arh.	Salome	12 Probej
25 T. Krišpin	Viljelmina	13 Karp
26 S. Lucijan	Evarist	14 Nacarija
27 Č. Frumencij	Sabina	15 Lucijan
28 P. Simon in Juda	Simon in Juda	16 Longin
29 S. Hijacint	Narcis	17 Hozeja

Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.

30 N. 21 Klavdij	20 Klavdij	18 21 Luka, ev.
31 P. †-Volbenk	Praz. obnov.	19 Joel, prerok.

☪ 6. zjut. 7. uri 17 min.

☪ 20. zveč. 7. uri 29 min.

☪ 12. zveč. 10. „ 43 „

☪ 28. „ 10. „ 32 „

17. Hedviga, praznik v Šleziji.
Dan se krči za 1 uro 41 min.

Oktober

November

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 T.	Vsi svetniki	Vsi svetniki	20 Artemij
2 S.	Verne duše, Just.	Verne duše	21 Hilarij
3 Č.	Hubert	Bogomilj	22 Acerbij
4 P.	Karol Boromej ☩	Emerik	23 Jakop, ap.
5 S.	Emerik	Blandina	24 Aret

Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22.

6 N.	22 Lenart	21 Erdman	25 22 Marcijan
7 P.	Engelbert	Malahija	26 Demeter
8 T.	Bogomir	Severij	27 Nestor
9 S.	Božidar	Teodor	28 Štefan S.
10 Č.	Andrej Av.	Probej	29 Anastazija
11 P.	Martin ☾	Martin	30 Cenobij
12 S.	Avrelij	Jona	31 Stahija

Jezus obudi Jairovo hčer. Mat. 9.

13 N.	23 Stanislav	22 Brikeij	1 Novemb. Koz.
14 P.	Serapijon	Levin	2 Acindin
15 T.	Leopold	Leopold	3 Acepzim
16 Š.	Edmund	Otmar	4 Jovanicij
17 Č.	Gregorij	Hugon	5 Galakeij
18 P.	Odon	Evgen	6 Pavel
19 S.	Elizabeta ☩	Elizabeta	7 Jeronim

O razdejanju Jeruzalema in o sodbi. Mat. 24.

20 N.	24 Feliks V.	23 Edmund	8 Mihael-arh.
21 P.	Darov. Marije	Darov. Marije	9 Oneziforij
22 T.	Cecilija	Cecilija	10 Erast
23 S.	Klemen	Klemen	11 Viktor
24 Č.	Janez od križa	Emilija	12 Janez E.
25 P.	Katarina	Katarina	13 Janez zlat.
26 S.	Konrad	Konrad	14 Filip

O poslednji sodbi. Luk. 21.

27 N.	1 adv. Virgil ☾	1 adv. Guntram	15 25 Pričet posta
28 P.	Sosten. Eberh.	Ruf	16 Matevž, ev.
29 T.	Saturnin	Valter	17 Gregorij
30 S.	† Andrej, ap.	Andrej, ap.	18 Platon in R.

☩ 4. popol. 4. uri 55 min. ☩ 19. popol. 2. uri 24 min.

☾ 11. opol. 11. „ 7 „ ☾ 27. opol. 11. „ 33 „

2. Justus, praznik na Tržaškem ; 15. Leopold, praznik na go-
renjem in nižjem Avstrijskem.

Dan se krči za 1 uro in 15 min.

Onevi	Katoliki	Protestanti	Grki — Rusi
1 C.	Eligij, Natalija	Longin	19 Abadij
2 P.	† Bibijana	Avrelija	20 Gregorij D.
3 S.	† Franc Ks.	Kazijan	21 Marij. darov

Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.

4 N.	2 adv. Barbara ☿	2 adv. Barbara	22 26. Filemon
5 P.	Saba, Krispin	Abigajl	23 Amfilohij
6 T.	Nikolaj	Nikolaj	24 Katarina
7 S.	† Ambrozij	Agatonij	25 Klemen
8 Č.	Preč. sp. Mar.	Dan pokore	26 Jurij
9 P.	† Valerija	Joahim	27 Jakop
10 S.	† Evlalija	Judita	28 Štefan

Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1.

11 N.	3 adv. Damaz ☿	3 adv. Damaz	29 1 adv. Paramon
12 P.	Maksencij	Epimah	30 Andrej, ap.
13 T.	Lucija, Otilija	Lucija	1 Decemb. N.
14 S.	† Kvat. Spiridijon	Nikazij	2 Habakuk
15 Č.	Jernej, Kristina	Ignacij	3 Zofon
16 P.	† Albina	Ananija	4 Barbara
17 S.	† Lazar	Lazar	5 Saba

Janez Krstnik poklican v prerokovanje. Luk. 3.

18 N.	4 adv. Gracijan ☿	4 adv. Vunibald	6 2 adv. Nikolaj
19 P.	Nemezij	Abraham	7 Ambrož
20 T.	Liberat	Amon	8 Patapij
21 S.	† Tomaž	Tomaž	9 Preč. sp. M.
22 Č.	Demeter	Beata	10 Mena
23 P.	† Viktorija	Dagobert	11 Danijel
24 S.	† Adam in Eva	Adam in Eva	12 Spiridijon

O rojstvu Jezusa Kristusa. Luk. 2. Jan. 1.

25 N.	Božič. Roj. G.	Šveti več.	13 3 adv. Evstracij
26 P.	Štefan ☿	Štefan	14 Tirzij
27 T.	Janez, ev.	Janez, ev.	15 Eleverij
28 S.	Nedolžni otroci	Nedolžni otroci	16 Kvat. Agej
29 Č.	Tomaž, šk.	Jonatan	17 Stari očaki
30 P.	Evgenij	David, kralj	18 Boštijan
31 S.	Silvester, Pavlina	Boguslav	19 Bonifacij

☿ 4. zjut. 3. uri 23 min.

☿ 19. zjut. 9. uri 18 min.

☿ 11. „ 3. „ 35 „

☿ 26. zveč. 10. „ 28 „

14. Spiridijon, praznik v Dalmaciji.

Dan se krči do 22. za 18 min.; potem se daljša do konca meseca za 4 min.

December

Rodopis cesarske rodovine.

Cesar avstrijski: Franc Jožef Prvi, rojen v Schönbrunu 18. avgusta 1830, je prevzel cesarstvo 2. decembra 1848.

Cesarica: Elizabeta Evgenija Amalija, hči vojvode Maksa Jožefa na Bavarskem, rojena v Posenhofenu 24. dec. 1837, poročena 24. aprila 1854 na Dunaju.

Cesarjevič naslednik: Rudolf (Franc, Karol, Jožef), rojen 21. avgusta 1858, umrl 30. januarja 1889; poročen dne 10. maja 1881 z belgijsko princezino Štefanijo, rojeno dne 21. maja 1864.

Cesaričine: 1. Sofija (Friderika, Doroteja), rojena 5. marca 1855, umrla v Budi 30. maja 1857. — 2. Gizela (Ludovika, Marija), rojena 12. julija 1856, poročena z bavarskim kraljevičem Leopoldom 20. aprila 1873. — 3. Marija, Valerija (Matilda, Amalija), rojena 22. aprila 1868, poročena 31. julija 1890 z nadvojvodo Franc Salvatorjem, rojenim 21. avgusta 1866.

Hči cesarjeviča naslednika: Elizabeta (Marija, Henrieta, Štefanija, Gizela), rojena 2. septembra 1883.

Bratje Nj. Velečanstva cesarja.

1.) Nj. vel. nadv. Ferdinand Maksimilijan (Jožef, rojen v Schönbrunu 6. julija 1832, poročen v Bruselju 26. julija 1857 s Karolino, hčerjo kralja belgijskega, — cesar mehikanski, umrl 19. junija 1867.

2.) Nadvojvoda Karol Ludovik (Jožef, Marija), rojen v Schönbrunu 30. julija 1833, poročen 4. novembra 1856 z Margareto, hčerjo kralja Ivana saksonskega, rojeno 24. maja 1840, umrlo 15. septembra 1858; v drugič poročen z Anuncijato, hčerjo kralja Ferdinanda II. sicilijskega, rojeno 24. marca 1843, umrlo 4. maja 1871; tretjič poročen z Marijo Terezijo, hčerjo portugalskega kraljeviča Dona Miguela 23. julija 1873. — Otroci: Franc Ferdinand d'Este, rojen 18. dec. 1863; Otto, rojen 21. aprila 1865; Ferdinand, rojen 27. decembra 1868; Margareta, rojena 13. maja 1870; Marija, rojena 31. julija 1876; Elizabeta, rojena 7. julija 1878.

3.) Nadvojvoda Ludovik Viktor (Jožef, Anton), rojen na Dunaji 15. maja 1842.

Stariši Nj. Velečanstva.

Franc Karol, rojen na Dunaju 7. decembra 1802, umrl 8. marca 1878 na Dunaju; poročen na Dunaju 4. novembra 1824 s Sofijo, rojeno v Monakovem 27. januarja 1805, umrlo 28. maja 1872.

Očetov brat.

Ferdinand Prvi, rojen na Dunaji 19. aprila 1793, je postal cesar 2. marca 1835, cesarstvu se odpovedal 2. decembra 1848, umrl 29. junija 1875. Poročen je bil z Marijo Ano Karolino, kraljčino sardinsko, roj. 19. septembra 1803, umrlo v Pragi 4. maja 1884.

Prestopno leto 1892.

ima 366 dnij in se začne s petkom in konča s soboto.

Začetek leta 1892.

Občno in državno leto se začne novega leta dan, 1. januarja.

Cerkveno leto se začne 1. adventno nedeljo, 27. novembra.

Godovinsko število.

Zlato število	12	Solnčni krog	25
Epakta ali lunino		Rimsko število	5
kazalo	I	Nedeljska črta	C B

Letni vladar: Venera.

Premakljivi prazniki.

Septuagesima 14 febr.	Vnebohod Kr. 26. maja.
Pust 1. marca.	Binkoštna ned. 5. junija.
Pepelnica 2. marca.	Sv. Trojica 12. junija.
Velika noč 17. aprila	Sv. Rešnje telo 16. jun.
Križev teden 23., 24. in	1. adventna nedelja
25. maja.	27. novembra.

Od Božiča do pepelnice je 9 tednov in 4 dnij.

Kvaterni in drugi posti.

- I. kvatre spomladanske ali postne 9., 11. in 12. marca.
- II. " letne ali binkoštna 8., 10. in 11. junija.
- III. " jesenske 21., 23. in 24. septembra.
- IV. " pozimske ali adventne 14., 16. in 17. dec.

Kvaterni in drugi posti so s † zaznamovani.

Znamenje za lunine krajece.

Mlaj		Ščep ali polna luna	
Prvi krajec		Zadnji krajec	

Nebeška znamenja.

	oven			tehtnica	
	bik			škorpijon	
	dvojčki			strelec	
	rak			kozel	
	lev			vodnar	
	devica			ribe	

Letni časi.

Pomlad se začne 20. marca.
 Poletje se začne 21. junija.
 Jesen se začne 22. septembra.
 Zima se začne 21. decembra.

Cerkveni prepovedani časi.

Obhajati ženitve je prepovedano od 1. adventne nedelje do razglasenja Gospodovega, — in od pepelnice do bele nedelje.

Državni prepovedani časi.

Igre v glediščih, javni plesi in bali so prepovedani: 1.) Veliki četrtek, 2.) veliki petek, 3.) veliko soboto, 4.) presv. Rešnj. Telesa in 5.) Božični dan. — Druge veselice, n. pr. koncerti, besede, godbe itd. so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna in 21. decembra.

Sodna opravile praznujejo: od Božiča do svetih kraljev godú, od cvetne nedelje do velikonočnega ponedeljka, v osmini sv. Telesa, vsako nedeljo in zapovedani praznik.

Mrkovi leta 1892.

Tega leta bode solnce dvakrat in luna dvakrat mrknila, po naših deželah pa bomo samo videli luno obojekrat mrkniti.

1. Prvi popolni mrk solnca bode 26. in 27. aprila. Otemnevati začne 26. ob osmih 52 min. zvečer, ob desetih 17. min. je polni mrk, konec tega mrka pa je 27. ob jedni 10 min. po polnoči. Videli bodo ta mrk na Velikem oceanu, v Avstraliji in na zahodnih brežinah Južne Amerike.

2. Luna bode nepopolno mrknila 11. in 12. maja, ter začne otemnevati ob desetih 16 min. zvečer, sredina mrka je ob najstih 59 min. o polnoči, konec celega otemnevanja pa 12. dne ob jedni 42 min. po polnoči. Videlo se bode v Evropi, Afriki, Južni Ameriki in na Indijskem in Atlantiškem morju.

3. Drugokrat mrkne solnce nepopolno 20. oktobra, vidno po srednji in severni Ameriki, Grönlandu in po severnih krajih Atlantiškega morja.

4. Drugokrat mrkne luna 4. novembra popolno. Začetek tega mrka je ob treh 14 min. popoldne, poln mrk ob štirih 28 min. zvečer, konec mrka pa ob šestih 26 min. zvečer. Videli bodo ta mrk po Evropi, Aziji, Avstraliji, skoro celi Afriki in na Velikem oceanu.

Lestvica za pristojbine kolkov.

I. Kolek za menice.

čez	do	75 gl. — gl. 5 kr.
75 „	150 „	— „ 10 „
150 „	300 „	— „ 20 „
300 „	450 „	— „ 30 „
450 „	600 „	— „ 40 „
600 „	750 „	— „ 50 „
750 „	900 „	— „ 60 „
900 „	1050 „	— „ 70 „
1050 „	1200 „	— „ 80 „
1200 „	1350 „	— „ 90 „
1350 „	1500 „	1 „ — „
1500 „	3000 „	2 „ — „
3000 „	4500 „	3 „ — „
4500 „	6000 „	4 „ — „
6000 „	7500 „	5 „ — „
7500 „	9000 „	6 „ — „
9000 „	10500 „	7 „ — „
10500 „	12,000 „	8 „ — „
12000 „	13500 „	9 „ — „

II. Kolek za pisma.

čez	do	2 gl. — gl. 0 kr
2 „	20 „	— „ 7 „
20 „	40 „	— „ 13 „
40 „	60 „	— „ 19 „
60 „	100 „	— „ 32 „
100 „	200 „	— „ 63 „
200 „	300 „	— „ 94 „
300 „	400 „	1 „ 25 „
400 „	800 „	2 „ 50 „
800 „	1200 „	3 „ 75 „
1200 „	1600 „	5 „ — „
1600 „	2000 „	6 „ 25 „
2000 „	2400 „	7 „ 50 „
2400 „	3200 „	10 „ — „
3200 „	4000 „	12 „ 50 „
4000 „	4800 „	15 „ — „
4800 „	5600 „	17 „ 50 „
5600 „	6400 „	20 „ — „
6400 „	7200 „	22 „ 50 „

III. Kolek za pogodbe.

čez	do	10 gl. — gl. 7 kr.
10 „	20 „	— „ 13 „
20 „	30 „	— „ 19 „
30 „	50 „	— „ 32 „
50 „	100 „	— „ 63 „
100 „	150 „	— „ 94 „
150 „	200 „	1 „ 25 „
200 „	400 „	2 „ 50 „
400 „	600 „	3 „ 75 „
600 „	800 „	5 „ — „
800 „	1000 „	6 „ 25 „
1000 „	1200 „	7 „ 50 „
1200 „	1600 „	10 „ — „
1600 „	2000 „	12 „ 50 „
2000 „	2400 „	15 „ — „
2400 „	2800 „	17 „ 50 „
2800 „	3200 „	20 „ — „
3200 „	3600 „	22 „ 50 „
3600 „	4000 „	25 „ — „

Žrebanja vseh avstro-ogerskih srečk

leta 1892.

2. jan. žrebanje 4% državnih srečk l. 1854. (Žrebanje serij 1. aprila.)		glavni dobitek manj. dobit.	
2.	" kredit. srečk	150'000	200'—
2.	" 4% tržaških srečk	10'000	50'—
2.	" 5% za reguliranje Dunava	80'000	100'—
2.	" dunajskih komunalnih srečk	200'000	140'—
2.	" ljubljanskih srečk	25'000	30'—
2.	" krakovskih "	25'000	30'—
2.	" avstrijskega rudečega križa srečk	50'000	12'—
4.	" inomostnih srečk	15'000	30'—
5.	" solnogradskih srečk	25'000	30'—
5.	" 3% avstrij. zemljiško kredit. dolžnih pisem, II. izdaje	50'000	100'—
15.	" 4% ogersk. hipot.-priorit. dolžnih pisem	50'000	100'—
15.	" kneza Salma srečk	42'000	63'—

1. febr.	žrebanje 5 ^o / ₆ državnih srečk l. 1860. (Žrebanje premij 1. maja.)		
1.	"	grofa St. Genois-a srečk	52'500
15.	"	3 ^o / ₆ avstr. zemlj.-kredit. srečk I. izdaje	100'—
15.	"	Jó-sziv srečk	2'—
15.	"	mesta Stanislava srečk	25'—
1. marca	"	državnih srečk l. 1864.	200'—
1.	"	srečk za zidanje stolne cerkve (Basilica) v Budimpešti	20'000
1.	"	ogersk. rudečega križa srečk	25'000
5.	"	3 ^o / ₆ avstr. zemlj.-kredit. srečk II. izdaje	50'000
1. aprila	"	4 ^o / ₆ drž. srečk l. 1854. (Žrebanje premij.)	105'000
1.	"	4 ^o / ₆ srečk o reguliranji Tise	100'000
1.	"	dunajskih komunalnih srečk	200'000
1.	"	Rudolfovih srečk	15'000
2. maja	"	5 ^o / ₆ državnih srečk l. 1860. (Žrebanje premij)	300'000
2.	"	kreditnih srečk	150'000
2.	"	avstrij. rudečega križa srečk	25'000

5.	maja	žrebanje 3 $\frac{3}{10}$ %	avstr. zemlj.-kredit. srečk II. izdaje	50'000	100'—
16.	"	"	3 $\frac{3}{10}$ % " " " I. "	45'000	100'—
16.	"	"	3 $\frac{3}{10}$ % ogersk. hipot. priorit. dolžnih pisem	50'000	100'—
16.	"	"	ogerskih premijskih srečk	120'000	152'—
1.	junija	"	državnih srečk l. 1854	150'000	200'—
14.	"	"	4 $\frac{1}{2}$ % tržiških srečk	21'000	105'—
15.	"	"	Jó-sziv srečk	10'000	2'—
15.	"	"	budimskih srečk	20'000	60'—
1.	julija	"	4 $\frac{0}{10}$ % držav. srečk l. 1854. žrebanje serij žrebanje premij l. oktobra.		
1.	"	"	4 $\frac{0}{10}$ % dunavskih parobrodnih srečk	63'000	105'—
1.	"	"	dunajskih komunalnih srečk	200'000	140'—
1.	"	"	ogerskega rudečega križa srečk	15'000	6'—
4.	"	"	3 $\frac{3}{10}$ % avstr. zemlj. kredit. srečk II. izdaje	50'000	100'—
15.	"	"	kneza Salma srečk	21'000	63'—
15.	"	"	grofa Waldsteina srečk	21'000	31'50
30.	"	"	kneza Clary-a srečk	26'250	63'—
1.	avg.	"	5 $\frac{0}{10}$ % drž. l. 1860. žrebanje serij, žrebanje premij 2. novembra.		

16.	avg.	žrebanje 3 ⁰ / ₀ avstr.	zemlj.-kredit.	srečk I. izdaje	45'000	100'—
1.	sept.	"	kreditnih srečk	"	150'000	200'—
1.	"	"	avstrij. rudečega križa	srečk	15'000	12'—
1.	"	"	Basilica (Budimpešta)	"	10'000	6'—
5.	"	"	3 ⁰ / ₀ avstr. zemlj.-kredit.	srečk II. izdaje	50'000	100'—
15.	"	"	4 ⁰ / ₀ ogersk. hipot.-priorit.	dolžnih pisem	50'000	100'—
15.	"	"	kneza Palfija	srečk	42'000	63'—
1.	oktob.	"	4 ⁰ / ₀ držav. srečk l. 1854,	žreb. premij	31'500	315'—
1.	"	"	dunajskih komunalnih	srečk	200'000	140'—
1.	"	"	Rudolfovih	srečk	10'000	12'—
1.	"	"	4 ⁰ / ₀ srečk o reguliranji	Tise	100'000	120'—
15.	"	"	Jo-sziv	srečk	20'000	2'—
31.	"	"	ogersk. rudečega križa	srečk	10'090	6'—
2.	novem.	"	5 ⁰ / ₀ držav. srečk l. 1860.	(Žrebanje premij)	300'000	600'—
5.	"	"	3 ⁰ / ₀ avstr. zemlj.-kredit.	srečk II. izdaje	50'000	100'—
14.	"	"	ogerskih premijskih	srečk	150'000	152'—
16.	"	"	3 ⁰ / ₀ avstr. zemlj.-kredit.	srečk I. izdaje	45'000	100'—
1.	decem.	"	državnih srečk l. 1864	"	150'000	200'—
1.	"	"	kneza Windischgrätza	srečk	21'000	37'80

Seznamek

vrednostnega kovinskega denarja.

(Avstrijska veljava, zlata valuta.)

Zlato gld. kr.

Amerika, južna , proste države; 1 pija-	
ster à 8 realov à 4 cuartil ali à 100 cents	2·20
Amerika, severna , zedinjene države;	
1 dolar à 100 centim	2·10
Angleška ; 1 funt šterl. à 20 šilingov (zlato)	10·07
1 šiling à 12 pence	—·47
Arabija ; 1 moccath à 80 kab.	1·75
Argentinska republika ; 1 pesofuerte à	
100 centavos	2·05
Avstralija ; glej Angleško.	
Avstrija ; 1 križavec	1·50
Marije Terezije srebrn	2·10 ¹ / ₂
Belgija ; 1 frank à 100 cent.	—·40 ¹ / ₂
Brazilija ; 1 milreïs (peso) à 1000 reïs	2·25
Dansko ; 1 krona à 100 oere.	—·57 ¹ / ₂
Ecuador ; glej Francosko.	
Egipt ; 1 piaster à 40 para à 3 asper	—·10
Finsko ; 1 marka à 100 penni	—·40
Francoska ; 1 frank à 100 centimov	—·40 ¹ / ₂
5 frakov (v zlato)	2·02 ¹ / ₂
Grška ; 1 drachma à 100 lepta	—·36 ¹ / ₂
Indija, vzhodna ; 1 comp. rupie à 16 annas	
à 12 pies	—·96
Italja ; 1 lira à 100 centesimov	—·40 ¹ / ₂

Kina ; 1 taël ali lieng à 10 tsien, à 10 fen, à 10 cash (li)	3'03 $\frac{1}{2}$
Kolumbija ; 1 peso à 10 decimov à 10 centav	2'03
Luksemburško ; glef Francosko.	
Meksika ; 1 piaster	2'12
Nemčija ; 1 marka, à 100 pfenigov	—'59
Nižezemsko ; 1 goldinar à 109 cents ali 20 stüber)	—'86
Norveško ; 1 krona ali 100 oere	—'57 $\frac{1}{2}$
Paragvaj ; 1 pijaster à 8 realov	2'20
Perzija ; 1 kron à 100 senar à 10 bisti à 10 dinar	—'40
Peru ; 1 dolar à 100 centavov	2'—
Portugalsko ; 1 milreïs à 1000 reïs	2'23
Rumunska ; 1 lev à 100 bani	—'40 $\frac{1}{2}$
Rusija ; 1 rubelj à 10 kopejk	1'62
Serbija ; 1 dinar à 100 para	—'40 $\frac{1}{2}$
Siam ; 1 bat à 4 salung à 2 fuang à 800 kauri	1'25
Španska ; 1 peseta à 100 centimov	—'43
1 duro à 20 realov á 100 cents	2'10
Švedija ; 1 krona à 100 oere	—'58 $\frac{1}{2}$
Švica ; 1 frank à 100 centimov ali rapov	—'40 $\frac{1}{2}$
Turčija ; 20 pijastrov	1'78
1 pijaster (groš) à 40 par.	—'09
Venezuela ; 1 venezolan à 100 centavov	2'03

Svetovna poštna pristojbina za pisma,

V, na	Pisma do 15 g.	Dopisnice	Priporočeno	Vzvrtni list	Ekspresni list
Avstro-Ogrsko in Liechten- steinsko (do 20 g) . . .	5	2	10	10	15
Bosno in Hercegovino . . .	5	2	10	10	—
Belgijo	10	5	10	10	15
Bolgarijo	10	5	10	10	—
Dansko z Islandom in Taröer.	10	5	10	10	15
Francosko z Agierom, Grško in jonski otoki, Gibraltar Britanijo in Irsko, Malto, Italijo, Turčijo (evrop. in azijat.), Ameriko (združene države)	10	5	10	10	—
Helgoland in Luksemburško	10	5	10	10	15
Črnogoro in Srbijo	7	4	10	10	15
Nemčijo	5	2	10	10	15
Nizozemsko	10	5	10	10	15
Portugalsko z Madeiro in Azori	10	5	10	10	—
Rumunijo	10	5	10	10	15
Rusijo s Poljsko in Finsko .	10	5	10	10	—
Švedijo in Norvegijo . . .	10	5	10	10	15
Švico	10	5	10	10	15
Španijo z beleariškimi, piti- užiškimi in kanariškimi					

V, na

	Pisma do 15 g.	Dopisnice	Priporočeno	Vzvrtni list	Ekspres
otoki ter pokrajinami severnega obrežja Afrike . . .	10	5	10	10	—
Argentinsko republiko, Buenos-Ayres, (La Plata), Grönland	20	8	10	10	—
Brazilijo (preko Hamburga) .	20	8	10	10	—
Ameriko severno (britansko) preko Anglije	10	5	10	10	—
Meksiko in Peru	20	8	10	10	—
Indijo, zapadno	20	8	10	10	—
Egipt	10	5	10	10	30
Kapland in Kolonijo Viktorija	30	—	15	—	—
Tunis (preko Italije)	10	5	10	10	—
Afriko, (zapadno obrežje) .	20	8	10	10	—
Arabijo (preko Trsta)	20	8	10	10	—
Kineško (preko severne Amerike)	14	—	10	—	—
Kineško (preko Suec in Hongkong)	20	8	10	10	—
Hongkong (Britanija)	20	8	10	10	—
Japan (preko severne Amerike)	20	8	10	10	—
Indijo, vzhodno (preko Trsta)	20	8	10	10	—
Perzijo (preko Rusije)	20	5	10	10	—
Avstralija, vzhodna in južna (Viktorija)	15	—	—	—	—

Brzojavni tarif.

Za tuzemske kraje.

Lokalni brzojavi: Pristojbina 12 kr. in za vsako besedo do 15 črk ali 5 številk po 1 kr.

V Avstro-Ogerski in Lichtensteinu: Pristojbine 24 kr., za vsako besedo 2 kr. ako ne šteje več od 15 črk ali 5 številk.

Za Bosno in Hercegovino: Pristojbina 30 kr., za vsako besedo 4 kr. ako ne šteje več od 15 črk ali 5 številk.

V Bosni in Hercegovini: Pristojbina 24 kr., za vsako besedo 2 kr., ako ne šteje več od 15 črk ali 5 številk.

Za inozemske evropske dežele, za severno in zapadno Afriko in azijatsko Turčijo.

Pristojbina od vsake brzojavke je 30 kr., a od vsake besede, katera ne šteje več nego 15 črk ali 5 številk, je plačati in sicer: v **Algir** 16 kr., v **Belgijo** 11 kr., na **Bolgarsko** 9 kr., na **Dansko** 11 kr., na **Nemško** 4 kr., na **Francosko**, na **Korsiko** in v **Monako** 10 kr., v **Gibraltar** 17 kr., na **Grško** (Eubëa in Poros) 21 kr., na **Krv** 13 kr., na **druge otoke** pa 22 kr., na **Angleško** 20 kr., v **Italijo** 4 kr. kar je ob meji, inace 8 kr., v **Luksemburg** 11 kr., na **Malto** 19 kr., v **Maroko** (Tanger) 23 kr., v **Črnogoro** iz Dalmacije 3 kr. inace 4 kr., na **Nizozemsko** 11 kr., na **Norveško** 16 kr., na **Portugalsko** 17 kr., na **Rumunsko** 6 kr., v **Rusijo** 14 kr., na **Švedsko** 12 kr., v **Švico** iz Tirolske in Predarlškega 3 kr. inace 4 kr., v **Srbijo** 4 kr., na **Španjsko** 14 kr., na **Španjske kanarske otoke** 89 kr., v **Tripolis** 61 kr., na **Turško** čez Bosno 14 kr., čez Trst-Krv 9 kr., na **Turško, azijatsko** 20 kr., v **Tunis** 16 kr.

Dr. Frančišek vit. Miklošič.

Slehernemu slovanskemu rodoljubu pretresla je srce tužna vest o smrti največjega jezikoslovca sedanje dobe, stvarnika moderne slavistike, orjaka učenosti, uzornega in značajnega rodoljuba, dr. Frančiška viteza Miklošiča, kateri je po dolgi in mučni bolezni izdihnil blago svojo dušo dne 7. marcija 1891. l. ob $\frac{1}{4}$ na 9. uro zjutraj v svojem stanovanji na Dunaji.

Miklošičeve zasluge za jezikoslovje in sorodne vednosti sploh, in za slovanske napóse, so tolike, da jih ni mōči niti primerno naštetih v ozkem okvirji, kateri nam je le-tu odkazan. Za vzgled in v posnemanje podajamo pa narodnim dijakom kratko životopisno črtico veleuma Frančiška Miklošiča. Dal Bog, da se nam v vsakem stoletji porodi takšen moř, kakeršen je bil pokojnik.

Na slovenskem Štajerskem, v onem krasnem kraju, katerega je tako lepo popisal v nesmrtnih pesnih svojih „ilirski slavulj“, Stanko Vraz, blizu vinorodnega Ljutomera, v vasi Radomerščak, povila je dné 20. novembra 1813. l. Marija Miklošič roj. Zubovič svojemu mořu Juriju Miklošiču sina — našega Frančiška.

Stariši Miklošičevi bili so pošteni kmetje in pošteno odgajali svoje otroke, katerih je bilo raz-

ven Frančiška še petero. Leta 1817. preselili so se Miklošičevi stariši v Ljutomer in v prijaznem tem trgu začel je Miklošič hoditi v šolo. Ker je kazal mnogo daru za nauke, namenili so ga stariši na prigovarjanje župnika središkega, ki mu je bil strijc, za studije, in leta 1824. poslali so mladega Frančiška na bližnjo gimnazijo v Varaždin. Miklošič vzbudil je že tu po nenavadni svoji marljivosti in bistroumnosti pozornost svojih učiteljev in isto tako tudi na gimnaziji mariborski, kamor je bil prišel l. 1826. na željo strijčevu. Leta 1830. odšel je Miklošič v Gradec, da studira filozofijo. Tu seznanil se je z mnogimi odličnimi slovenskimi rodoljubi ter postal posebno dober prijatelj Stanku Vrazu in Murku. Ker je bil v vsakem oziru najodličnejši dijak graške univerze, postal je meseca janularija l. 1837. suplent za filozofijo na univerzi ter to službo do meseca julija 1838. l. opravljal vestno in marljivo, da so bili ž njim vsi in povsem zadovoljni. V tem času suplentovanja prebil je Miklošič tudi vse predpisane rigorose ter bil slovesno promoviran doktorjem filozofije leta 1837. —

Idealno prijateljstvo, katero je vezalo Miklošiča in Stanka Vraza, vzplamtelo je Miklošiča še bolj za sveto našo slovensko stvar in hoteč posvetiti vse svoje moči ljubljenu narodu, odločil se je postati odvetnik. Na jesen leta 1838. ostavil je Miklošič svoje graške prijatelje in znance in se napotil na Dunaj, kjer postane po neumorni

svoji pridnosti že leta 1840. doktor prava ter vstopi kot koncipijent v odvetniško pisarno dr. M. Bacha na Dunaji.

Pri svojem odhodu iz Gradca, ponesel je Miklošič s soboj tudi priporočilno pismo do Kopitarja, slavnega učenjaka, ki je tedaj služboval v dunajski dvorni knjižnici, in to poznanstvo bilo je za Miklošiča velike koristi.

Strogemu in rezkemu Kopitarju prikupil se je Miklošič vsled svoje temeljite naobrazbe ter velikega svojega filologičnega znanja tako, da mu je Kopitar v jednomer prigovarjal, naj se posveti jezikoslovju.

Baš Kopitarjevemu uplivu gre hvala, da je dobil Miklošič l. 1844. mesto skriptorja v dvorni knjižnici. S tem je bil odločen pravec bodočemu delovanju Miklošičevemu, njemu v slavo in zavest, da je storil, kar je idealnemu človeku dolžnost, znanosti v obče, nam Slovanom pa še posebe, v neprecenljivo korist.

Dunajska dvorna knjižnica hrani ogromne zaklade dragocenih rokopisov in knjig, in Miklošiču dana je bila najlepša prilika okoristiti se ž njimi, kar je tudi vestno storil, kakor dokazuje prvo njegovo literarno delo, izvrstno in temeljito pisana ocena Boppove „Primerjajoče slovnice indoevropskih jezikov.“

Ta razprava, ki je izšla l. 1844. v dunajskem časniku „Wiener Jahrbuch“, vzbudila je pozornost vseh krogov učenjaških, in vsestransko priznavala

se je izredna učenost Miklošičeva. Prvemu temu spisu sledila je na skôro cela vrsta drugih. Posebno pozornost obračal je Miklošič na staroslovenske (panonske) spomenike. Izdal jih je celo vrsto, potem pa na njih podlagi določil domovino staroslovenski književnosti.

Burno leto 1848. speljalo je i Miklošiča iz sobice učenjaške v politično življenje, kajti izvoljen je bil državnozborskim poslancem ter se z veliko marljivostjo udeleževal zborovih sej na Dunaji in potem v Kromeriži. Spretno in odločno zagovarjal je pri vsaki priliki pravična zahtevanja slovenskega naroda in si tudi tu pridobil neveljivih zaslug.

V parlamentu seznanil se je tudi z ministrom grofom Stadionom, ki je spoznal veliko in obsežno znanje Miklošičevo ter se pobrinil zanj. In res imenovan je bil Miklošič dné 30. aprila 1849. l. izrednim profesorjem slavistike na dunajskem vseučilišči.

Odslej posvetil se je Miklošič izključno svoji stroki in sorodnim vednostim. S kakim uspehom, vé vès svet.

Največje delo Miklošičevo je njegova „Primerjajoča slovnica slovanskih jezikov“ in poleg nje pa še staroslovenski slovar in etimološki slovar. Spisal je mimo tega še dolgo vrsto obširnih razprav, posebno za dunajsko akademijo znanosti, katera ga je izvolila l. 1848. svojim dopisujočim a l. 1851. pravim članom.

Leta 1850. postal je Miklošič redni profesor dunajske univerze in kako so ga čislali in spoštovali tovariši njegovi, kaže najbolje to, da je bil večkrat izbran za dekana modroslovni fakulteti in za vseučilišnega rektorja.

Leta 1852. oženil se je Miklošič s svojega tovariša Eichenfelda hčerjo, ki mu je pa umrla že l. 1867., zapustivši dva sina, Frančiška in Morica, oba sodna pristava na Dunaji.

Za velike svoje zasluge dobil je Miklošič mnogo odlikovanj, postal je vitez in pravi tajni svetnik Njegovega Velečanstva cesarja, član skoro vseh evropskih akademij in mnogih učenih društev, a imel še celo vrsto redov in drugih odlikovanj. Veleumu slovenskemu izkazoval je učenj svet ob vsaki priliki veliko spoštovanje, slovanskim narodom sploh, in nam Slovencem še posebe koristil je pa Miklošič toliko, da tega ni moči povedati v kratki životopisni črtici, a dokler bo svet stal, častilo in slavilo se bode ime: Frančišek Miklošič.

Dijaški prijatelj.

1. O srednji šoli.

Srednje šole zovejo se na Avstrijskem vélike in male gimnazije, vélike in male realke, realne gimnazije in učiteljišča.

1. Gimnazije so zavodi, katerim je naloga vzgojiti dijake v klasiškem duhu, dáti jim vseobčno naobrazbo ter jih pripravljati za vseučiliške studije.

Véliká gimnazija šteje osem razredov, mala gimnazija pa štiri.

2. Realke so zavodi, katerim je naloga vzgojiti dijake s posebnim ozirom na tehniške predmete, dáti jim vseobčno naobrazbo ter jih pripravljati za višje tehniške šole, višje poljedelske, gozdarske ali rudarske akademije.

3. Realne gimnazije so zavodi, katerim je naloga vzgojiti dijake takó, da imajo, završivši nauke na nji, sposobnost, vstopiti bodisi v gimnazije ali realke višje razrede.

Realna gimnazija ima samo štiri razrede.

4. Učiteljišča imajo namen, vzgojiti učitelje in učiteljice za ljudske šole. Pouk na učiteljiščih traje štiri leta

2. Pogoji za vzprejem na srednje šole.

Kdor hoče vstopiti na kako srednjo šolo, mora biti star vsaj 10 let ter prebiti posebno vzprejemno izkušnjo, da izkaže po nji ono znanje, katero je potrebno za uspešen pouk na srednji šoli.

Vzprejemna izkušnja naj izkaže, da vé dijak o veronauku toliko, kolikor se poučuje na ljudski šoli, da umeje učni jezik pisati in čitati, da pozna temeljne zakone oblikoslovja in zna analizovati proste stavke, da zna računstva v toliko, v kolikor se poučuje na ljudski šoli in da zna tudi pravilno pisati po narekovanji.

Za vzprejem na učiteljišča treba je starosti 15 let in vsaj toliko znanja, kolikor ga daje popolna meščanska šola, a za kandidate, kateri takih šol niso obiskovali, urejeni so pripravljavni kurzi pri vsakem učiteljišči.

Prestop z jednega učilišča na drugo, dovoljen je le izjemoma, kadar so bili zato posebni užroki, a v izpričevalu, katero prinese dijak seboj, morajo biti ti užroki imenoma navedeni. Le za slučaj, da so stariši dijakovi preselili se v drug kraj, tedaj se dijaku ni odreči vzprejema.

3. Zrelostne izkušnje.

Kdor hoče vstopiti kot redni slušatelj na kako višjo šolo, izkazati mora, da je prebil z dobrim uspehom zrelostno izkušnjo na kaki srednji šoli.

Zrelostni izpit dela dijak, kadar je v zadnjem razredu svojega učilišča in to koncem leta.

Za zrelostno izkušnjo zgласi se lahko vsakdo. Dijaki, kateri so redno zvršili svoje nauke, zgласiti se imajo za zrelostni izpit dva meseca pred koncem šolskega leta pri ravnateljstvu in sicer pisмено. Profesorski zbor sklepa potem, kdo je pri-pustiti k zrelostnemu izpitu, kdo pa ne. V obče velja načelo, da dijaki, kateri dobé v zadnjega razreda drugem polletji izpričevalo drugega ali tretjega reda, ne smejo delati mature, óni pa, katerim je položiti tekom gotovo določenega časa opetovalen izpit iz kakega predmeta, ne smejo je delati prej, dokler tega opetovalnega izpita ne prebijejo.

Kandidatje za zrelostno izkušnjo, kateri niso zvršili rednih gimnazijskih studij, zgласiti se morajo vsaj tri mesece pred završetkom šolskega leta pri deželnem šolskem oblastvu, katero določi šolo, kjer jim je delati maturo.

Kdor se izkaže z zrelostno svedočbo kake realke, a hoče prebiti še zrelostno izkušnjo na gimnaziji, temu ni treba delati izkušnje iz matematike, fizike in iz prirodopisja, zato pa tem temeljiteje iz klasiških jezikov in iz zgodovine.

Zrelostni izpit je dvojen: usten in pismen, ter obsega vse predmete, kateri se učé na dotični šoli.

Za redne učence veljajo sledeče olajšave in sicer

na gimnaziji: Iz učnega jezika, veronauka, prirodopisa in propedevtike ni delati izpita, nego se postavi v zrelostno svedočbo premerni red,

kakor se izkaže iz redov v zadnjih štirih semestrih. Dijaku, ki je imel iz zgodovine in iz fizike v zadnjih štirih semestrih red : odlično ali izborno, temu tudi iz teh dveh predmetov ni delati zrelostnega izpita.

Na realki ni delati dijakom zrelostnega izpita iz kemije, prirodopisa, veronauka in risanja, nego se določi red premerno po redih v zadnjih štirih semestrih.

Za zrelostni izpit na učiteljiščih veljajo blizu taista določila.

Za dovoljenje, delati zrelostni izpit, plačajo redni dijaki pristojbine 6 gld., eksternisti pa 18 gld. Kdor je bil šolnine oproščen povsem ali pa samo na pol, plača tudi pristojbine samo polovico, oziroma je je povsem oproščen.

Kdor prebije zrelostni izpit na kaki gimnaziji ali na kaki realki, ima pravico, zglasiti se za vojaško službo kot jednoleten prostovoljec. Za dijake učiteljišč veljajo gledé vojaškega službovanja drugi olajševalni predpisi.

4. Šolnina.

Sleharni dijak, kateri ni izrecno oproščen šolnine, in to po sklepu učiteljskega zbora dotične srednje šole, katero obiskuje kot redni dijak, plačuje v mestih z več nego 25.000 stanovniki šolnine na leto 40 gld., v drugih mestih pa 30 gld., in sicer za vsako polletje naprej.

Šolnine oprostite se oni dijaki, kateri izkažejo svoje, oziroma onih, ki so dolžni zanje skrbeti,

popolno siromaštvo, da jim torej nikakor ni mogoče plačevati šolnine, a vrhu tega morajo biti prosilci lepega vedenja ter marljivi v šoli.

V slučajih, v katerih se vsled tega predpisa ne more dovoliti popolno oproščenje od šolnine, a so prositelji pomoči vredni, dovoli jim učiteljski zbor polovično oproščenje od šolnine.

Dijakom, kateri vstopijo v kakega srednjega učilišča prvi razred in želé biti oproščeni šolnine, uložiti je dotično prošnjo tekom osmih dnij po vsprejemu, a učiteljski zbor sklepa v njej po dveh mesecih, kadar je mōči soditi o prositelja napredovanji v šoli in nraavnem njega vedenji.

Na učiteljiščih ni plačevati nikake šolnine.

5. Ustanove.

Dijaške ustanove zovejo se one milodarne ustanovitve, katere so založili posamezniki ali korporacije v svrhu, da se z obrestmi založne glavnice podpirajo vredni in marljivi dijaki. —

Ustanove so jako različne, kajti navadno določa ustanovno pismo natančno, kdo ima pravico do njih in kdo izgubi to pravico. V obče velja načelo, da izgubi pravico do štipendija vsak dijak, ki v šoli ne zadošča ali čegar nraavno vedenje ni dostojno.

Srednja učilišča na Slovenskem.

Na Slovenskem so sledeča srednja učilišča:

A. Gimnazije.

1.) Velika gimnazija v Ljubljani. (V spodnji gimnaziji so paralelke s slovenskim in nemškim učnim jezikom, v gorenjih razredih je učni jezik nemški.)

2.) Mala gimnazija v Ljubljani (s slovenskimi in nemškimi paralelkami).

3.) Velika gimnazija v Novem mestu (s slovenskimi in nemškimi paralelkami v spodnjih razredih; v gornjih razredih je učni jezik nemški).

4.) Mala gimnazija v Kočevji (z nemškim učnim jezikom).

5.) Velika gimnazija v Mariboru (s slovenskimi in nemškimi paralelkami v spodnjih razredih; v gornjih razredih je učni jezik nemški).

6.) Velika gimnazija v Celji (z nemškim učnim jezikom).

7.) Mala (deželna) gimnazija na Ptuji (z nemškim učnim jezikom).

8.) Velika gimnazija v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

9.) Velika gimnazija v Beljaku (z nemškim učnim jezikom).

10.) Mala (samostanska) gimnazija v Št. Pavlu na Koroškem (z nemškim učnim jezikom).

11.) Velika gimnazija v Gorici (z nemškim učnim jezikom).

12.) Velika (državna) gimnazija v Trstu (z nemškim učnim jezikom).

13.) Velika (mestna) gimnazija v Trstu (z italijanskim učnim jezikom).

14.) Velika gimnazija v Pulji (z nemškim učnim jezikom).

15.) Velika gimnazija v Kopru (z nemškim in italijanskim učnim jezikom).

B. Realke.

16.) Velika realka v Ljubljani (z nemškim učnim jezikom).

17.) Velika realka v Mariboru (z nemškim učnim jezikom).

18.) Velika realka v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

19.) Velika realka v Gorici (z nemškim učnim jezikom).

20.) Velika (državna) realka v Trstu (z nemškim učnim jezikom).

21.) Velika (mestna) realka v Trstu (z italijanskim učnim jezikom).

C. Učiteljišča.

22.) Učiteljišče v Ljubljani (moško in žensko s slovenskim in nemškim učnim jezikom).

23.) Učiteljišče v Mariboru (moško, z nemškim in slovenskim učnim jezikom).

24.) Učiteljišče v Celovci (moško in žensko z nemškim učnim jezikom).

25.) Učiteljišče v Gorici (žensko z slovenskim, hrvaškim in nemškim učnim jezikom).

26.) Učiteljišče v Kopru (moško, s slovenskim, hrvaškim in nemškim učnim jezikom).

27.) Učiteljišče v Trstu (moško, z italij. učnim jezikom).

Visoke šole v Avstriji.

Visoke šole zovejo se tista učilišča, v katerih zadobi slušatelj najširšo občo in strokovno izobrazbo svojo.

Visoke šole so: Vseučilišča, tehnike, poljedelske, gozdarske in rudarske akademije. Kdor hoče vstopiti kot redni slušatelj na kako visoko šolo, izkazati se mora z zrelostno svedočbo; izredni slušatelj more biti vsakdó, ki ima dovolj znanja, da razume predavanja in je vsaj 16 let star. Državne izpite, brez katerih ni mōči okoristiti se praktiški visokih studij, smejo polagati samo redni slušatelji.

A. Vseučilišča.

V cislitvanski polovici avstrijsko-ogerske monarhije so sledeča vseučilišča:

1.) Vseučilišče Dunajsko (sestoja iz čvetero fakultet: bogoslovne [katoliške in evangeliške], modroslovne, pravne in medicinske).

2.) Vseučilišče v Pragi (sestoja iz dveh oddelkov, iz češkega in nemškega, ki sta oba povsem samosvoja. Vsak oddelek ima modroslovno, pravno in medicinsko fakulteto, a bogoslovska fakulteta jima je obema skupna).

3.) Vseučilišče v Inomostu (ima vse štiri fakultete).

4. Vseučilišče v Krakovem (ima vse štiri fakultete).

5.) Vseučilišče v Lvovu (ima bogoslov., pravno in modroslovno fakulteto).

6.) Vseučilišče v Črnovcih (ima bogoslovno, pravno in modroslovno fakulteto).

Visokim šolam je tudi prištevati:

7.) C. kr. terezijansko akademijo na Dunaji. Le-ta zavod ima popolno gimnazijo in pravni fakultet. Vzprejemajo se večinoma gojenci-štipendisti a vstopiti mogó tudi drugi, ako plačajo na leto 1000 gld. za hrano, obleko in šolnino.

8.) C. kr. orijentalno akademijo na Dunaji, katera odgaja svoje slušatelje za službo diplomatsko ali konzularno, posebno za iztočne dežele. Vzprejmó se slušatelji, kateri so prebili gimnazijalni zrelostni izpit ter dokažejo po posebni izkušnji popolno znanje francoskega jezika.

Farmaceutiški kurs

je urejen na filozofski fakulteti vsakega vseučilišča, a upisati se mogó vánj oni lekarski pomočniki, kateri so dovršili triletno službovanje v kaki lekarni in se izkažejo, da so z dobrim uspehom zvršili šest razredov gimnazijalnih ali realnih. Kdor je bil realec, dokazati mora tudi primerno znanje latinskega jezika.

B. Tehniške visoke šole.

V cislitvanski polovici avstrijsko-ogerske monarhije so sledeče visoke tehniške šole:

- 1.) Tehnika na Dunaji.
- 2.) in 3.) Tehniki v Pragi (nemška in češka).
- 4.) Tehnika v Brnu.
- 5.) Tehnika v Lvovu.
- 6.) Tehnika v Gradci.
- 7.) Tehnika v Krakovem.

Šole za umetniško in strokovno izobrazbo.

A. Visoke šole.

- 1.) C. kr. akademija obrazilnih umetnostij.

Za vzprejem treba je zvršene spodnje gimnazije ali realke in toliko dovršenosti v risanju, da more kandidat zlahka risati po uzorcih.

- 2.) Slikarska akademija v Krakovu.

(Pogoji kakor zgoraj).

- 3.) C. kr. umetniška akademija v Pragi.

(Pogoji kakor zgoraj.)

B. Srednje šole.

- 1.) C. kr. avstrijskega muzeja za umetnost in obrt šola za umetniški obrt.

Za vzprejem treba je starosti 14 let in dovršene spodnje gimnazije ali spodnje realke.

C. Obrtne šole.

Obrtne šole zovejo se tista učilišča, na katerih si mogó pridobiti učenci najpopolnejšo dovršenost v svoji stroki. Na Slovenskem je samo

jedna popolna obrtna šola, namreč v Trstu. Kdor hoče biti vzprejet, dokazati mora, da je dovršil vsaj tri razrede kake srednje šole ali pa kako popolno meščansko šolo. V Celovci je oddelek obrtne šole za izobrazbo strojnikov. Kdor hoče biti vzprejet, dokazati mora, da se je učil vsaj dve leti ključavničarstva ter z dobrim uspehom zvršil čveterorazredno ljudsko šolo.

D. Strokovne šole

so ona učilišča, v katerih se poučujejo dijaki zgolj v jedni obrtni stroki, a ne tako obsežno, kakor na popolni obrtni šoli.

Na Slovenskem so nastopne strokovne šole:

1.) Strokovna šola za lesno, mizarsko in rezbarsko obrt, za šivanje čipk in umetno vezenje v Ljubljani.

2.) Strokovna šola za lesni obrt v Kočevji.

3.) Strokovna šola za puškarstvo v Borovljah.

4.) Strokovna šola za risanje in modelovanje in za lesno obrt v Beljaku.

5.) Strokovna šola za lesni obrt v Slatini.

Obrtne nadaljevalne šole

imajo namen poučevati obrtniške učence v vseh vednostih, katere jim morejo biti koristne.

Na Slovenskem so nastopne obrtne nadaljevalne šole: v Celji, v Celovci, v Gorici, v Kamniku, v Kočevji, na Krškem, v Ljubljani, v Mariboru, v Novem mestu, v Postojini, na Ptui, v Radovljici, v Škofjiloki in v Trziču.

Trgovske šole.

Za mladeniče, kateri se hoté posvetiti trgovskemu stanu, so različna učilišča, na katerih se mogó izobraziti, in sicer:

A. Visoke šole.

Trgovske visoke šole ali akademije so na Dunaji, v Gradci, v Inomostu, v Tridentu, v Chrudimu, v Pragi (dve) in v Trstu (dve).

Kdor hoče vstopiti v trgovsko akademijo, mora dokazati, da je zvršil z dobrim uspehom spodnjo gimnazijo ali spodnjo realko.

B. Srednje šole.

Srednjih državnih šol za trgovske nauke v Avstriji ni in kar je takih zavodov, vsi so ali privatni ali korporacijski.

Na Slovenskem so sledeče trgovske srednje šole:

1.) Mahrova trgovska šola in nadaljevalna šola v Ljubljani.

2.) Nedeljska trgovska šola v Celji.

3.) Trgovska šola v Mariboru.

4.) Trgovska nadaljevalna šola v Ptuji.

5.) Trgovska nadaljevalna šola v Celovci.

6.) Obrtnega društva trgovsko učilišče v Celovci.

7.) Trgovska nadaljevalna šola v Beljaku.

8.) Edelesova trgovska šola v Trstu.

Šole za poljedelstvo, gozdarstvo in rudarstvo.

A. Visoke šole

imajo svrho, izobraziti slušatelje v dotični stroki popolnoma in kakor je primerno sedanjemu stanju znanosti. Kdor hoče vstopiti na kako visoko šolo poljedelsko, gozdarsko ali rudarsko, imeti mora zrelostni izpit gimnazije ali realke.

Na Avstrijskem so sledeče visoke šole te vrste:

- 1.) Visoka šola za poljedelstvo in gozdarstvo na Dunaji.
- 2.) Rudarska akademija v Příbramu.
- 3.) Rudarska akademija v Ljubnem.

B. Srednje šole.

Srednjih šol poljedelskih, gozdarskih in rudarskih je v avstrijsko-ogerske monarhije cislitvanski polovici šestnajst. Kdor hoče vstopiti v tako šolo, dokazati mora, da je zvršil z dobrim uspehom malo gimnazijo ali malo realko in da je star vsaj 16 let. —

C. Male šole.

Male šole te vrste vzgajajo dijake tako, da jim bode s časoma mogoče opravljati gospodarska dela manjših posestev, oziroma da si osvojé temeljne vednosti rudarske. Male šole so dvojne: ali so popolno kmetijske šole, ali pa šole za kako posebno kmetijsko stroko. Pogoji za vzprejem so blizu povsod jednaki, zahteva se namreč zvršena ljudska šola.

Take šole so na Slovenskem nastopne:

- 1.) Deželna kmetijska, vinarska in sadjarska šola na Grmu pri Rudolfovem.
- 2.) Deželna gozdarska šola v Šneperku.
- 3.) Deželna kmetijska šola v Celovci.
- 4.) Deželna kmetijska šola v Gorici.
- 5.) Deželna vinarska in sadjarska šola v Mariboru.
- 6.) Deželna rudarska šola v Celovci

Strokovne šole za živinozdravstvo.

Kdor se hoče posvetiti živinozdravništvu, dovršiti ima dotične študije na

c. kr. vojaškem živinozdravniškem zavodu na Dunaji, kjer se je učiti tri leta.

Kdor pa hoče biti vzprejet, dokazati mora, da je zvršil z dobrim uspehom šesti razred gimnazije ali realke, oziroma položiti mora vsprejemni izpit, ki zahteva isto toliko znanja, kakor ga je dobiti v imenovanih šolah.

Podkovske šole.

Za vzgajanje dobrih kovačev, kateri mogó tudi živino zdraviti, urejeni sta na Slovenskem dve „podkovski šoli“ in sicer v Ljubljani (učni jezik slovenski) in v Celovci (učni jezik nemški).

Glasbene šole.

Na Slovenskem so nastopne glasbene šole, v katerih se mogó učenci naučiti svirati na vse instrumente:

- 1.) Glasbena šola „Glasbene Matice“ v Ljubljani.
- 2.) Glasbena šola filharmoniškega društva v Ljubljani.
- 3.) Šola mestnega glasbenega društva v Celji.
- 4.) Pevska in glasbena šola filharmoniškega društva v Mariboru.
- 5.) Mestna glasbena šola v Gorici.
- 6.) Mestna glasbena šola v Trstu.

Nautiške šole

imajo namen, podajati bodočim mornarjem ono teoretsko znanje, katero jim je potrebno, da mogó službovati na trgovskih ladjah.

Na Avstrijskem so sledeče nautiške šole:

- 1.) Nautiška akademija v Trstu.
- 2.) Nautiška šola v Kotoru.
- 3.) Nautiška šola v Dubrovniku.
- 4.) Nautiška šola v Malem Lošinjju.

Vojaška učilišča.

Država ustanovila je mnogo vojaških učilišč, da v njih vzgoji potrebnih častnikov.

A. Visoke šole.

- 1.) C. kr. vojaška akademija v Dunajskem Novem Mestu.
- 2.) C. kr. vojaško-tehniška akademija na Dunaji.
- 3.) C. kr. pomorska akademija na Reki.

Kdor hoče vstopiti v jedno teh dveh učilišč, izkazati mora, da je dovršil gimnazijske ali realčine nauke ter prebil zrelostni izpit.

Vojaška akademija v Dunajskem Novem Mestu odgaja častnike za pešastvo in konjištvo, vojaško-tehniška akademija na Dunaji pa za topničarstvo, za pijonirstvo in inženirstvo.

Pomorska akademija na Reki vzgaja pomorske častnike.

B. Srednje šole

imajo namen vzgojiti dobre vojake, kateri mogó postati častniki ter se dele na

1.) male vojaške realke, katerih je čvetero, in sicer v Günsu, v St. Pöltnu, v Eisenstadtu in v Kašavi, in na

2.) velike vojaške realke, kateri sta dve: v Weisskirchenu in v Fišavi.

C. Kadetne šole

imajo isti namen, kakor vojaške srednje šole.

Kdor hoče vstopiti v kako kadetno šolo, mora biti za vojaško službo telesno sposoben, vsaj 14 let star ter imeti potrebno znanje, katero je izkazati z vzprejemnim izpitom.

Kdor hoče vstopiti v kako vojaško učilišče, a se mu ni dovolilo brezplačno poučevanje, mora skrbeti, da se bo zanj plačevalo redno, kolikor je predpisano, a imeti mora tudi natančno določeno število obleke i. t. d.. kajti drugače bode zavrnen.

Za brambovske kadetne šole veljajo isti ukazi, kakor za druge vojaške šole.

Moji učitelji.

Ime	Predmeti, katere učé
Ravnatelj: Vodja razreda:	

Moji učitelji.

Ime	Predmeti, katere učé

Moji sošolci.

Ime	Opomnja

Moji sošolci.

I me	Opomnja

Moji sošolci.

I m e	Opomnja

Moji sošolci.

I m e	O p o m n j a

Zapisek do-

Predmet	Naslov nalogi

mačih nalog.

Naloga se je dala	Naloga naj se odda

Zapisek do-

Predmet	Naslov nalogi

mačih nalog.

Naloga se je dala	Naloga naj se odda

Zapisek do-

Predmet	Naslov naloge

mačih nalog.

[illegible]

Počitnice na srednjih

kakor so določene po ministerski naredbi

Skupina	Učilišča	Veliko počitnice trajajo	Šolsko leto traja	Konec 1. poluleta je
I.	v Bolcanu, Meranu in v zapadni Galiciji	od 1. julija do 31. avgusta	od 1. septembra do 30. junija	dné 30. oziroma 29. januarja
II.	v istočni Galiciji in v Bukovini	od 16. julija do 31. avgusta	od 1. septembra do 15. julija	
III. a	na Gornjem in Dolnjem Avstrijskem, Solnograškem, Koroškem, Kranjskem, Štírkem, Češkem, Moravskem, v Sleziiji in na Predarliskem	od 16. julija do 15. septembra	od 16. septembra do 15. julija	v zadnjo soboto pred 16. februarjem
III. b	na Tirolskem (razven Bolcana, Merana in Rovereta) in v Trstu			
IV.	na Goriškem in v Istri	od 16. julija do 15. septembra	od 16. septembra do 15. julija	v zadnjo soboto pred 26. februarjem
	v Roveretu in v Dalmaciji	od 1. avgusta do 30. septembra	od 1. oktobra do 31. julija	

šolah avstrijskih,

z dné 21. decembra 1875. l., šte. 19.109.

Prazniki tekom šolskega leta				
božični	predpustni	velikonočni	binkoštni	Drugi prosti dnevi
od 24. do 27. decembra	zadnji ponedeljek in zadnji torek	od srede pred velikonočno nedeljo do torka po velikonočni nedelji	od sobote pred binkoštno nedeljo do torka po binkoštni nedelji	1.) dné 4. oktobra, ker je cesarjev imendan, in 19. novembra, ker je cesaričin imendan 2.) dné 2. novembra 3.) dva druga dneva, katera določi dotičnega učilišča ravnateljstvo
od 24. decembra do 1. januarja	—			
od 24. do 27. decembra	zadnji ponedeljek in zadnji torek			

Zapisek knjig:

[illegible]

Razreditev šolskih ur v zimskem polletju.

Ure	Ponedelj.	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
8—9							
9—10							
10—11							
11—12							
2—3							
3—4							
4—5							
5—6							

Razreditev šolskih ur v letnem polletju.

Ure	Ponedelj.	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
8—9							
9—10							
10—11							
11—12							
2—3							
3—4							
4—5							
5—6							

Evropski vladarji.

Imé vladarja		Leto in dan rojstva
1	Viljem, vojvoda brunšviški	25. aprila 1806
2	Leo XIII., papež	2. marca 1810
3	Wilhelm III., kralj nizozemski	19. februv. 1817
4	Adolf, knez Schaumburg-Lippe	1. augusta 1817
5	Kristijan IX., kralj danski	8. aprila 1818
6	Ernest II., vojvoda sachsen-koburg-gothajski	21. junija 1818
7	Karol Aleksander, veliki vojvoda sachen-weimar-eisenachski	24. junija 1818
8	Viktorija I., kraljica angleška	24. maja 1819
9	Friderik Viljem, vojvoda meklenburg-streliski	17. oktobra 1819
10	Karol I., kralj württemberški	6. marca 1823
11	Waldemar, knez Lippe-Detmold	18. aprila 1824
12	Jurij II., vojvoda sachsen-meiningski	2. aprila 1826

Imé vladarja

Leto in dan
rojstva

13	Friderik Viljem, veliki vojvoda badenski	9. septbr.	1826
14	Ernest, vojvoda sachsen-altenburški	16. septbr.	1826
15	Peter, veliki vojvoda oldenburški	8. julija	1827
16	Albert, kralj saksonski	23. aprila	1828
17	Oskar II., kralj švedski in norveški	21. januv.	1829
18	Karol - knez schwarzburg-sondershausenski	7. avgusta	1830
19	Franc Jožef I., cesar avstrijski	18. avgusta	1830
20	Jurij V., knez waldeški	14. januv.	1831
21	Friderik, vojvoda anhalt-desavski	29. aprila	1831
22	Henrik XIV., knez Reuss-Schleiz	28. maja	1832
23	Leopold, II., kralj belgijski	9. aprila	1835
24	Ludovik IV., veliki vojvoda hessenski	12. septbr.	1837
25	Karol I., kralj rumunski	20. aprila	1839
26	Ivan II., knez liechtensteinski	5. oktobra	1840

Imé vladarja		Leto in dan rojstva
27	Nikola I., knez črnogorski	25. septbr. 1841
28	Abdul Hamid, sultan turški	22. septbr. 1842
29	Umberto I., kralj italijanski	14. marca 1844
30	Aleksander III., car ruski	10. marca 1845
31	Jurij I., kralj grški	24. dec. 1845
32	Henrik XXII., knez Reuss-Greiz	28. marca 1846
33	Otton, kralj bavarski	27. aprila 1848
34	Friderik Franc III., veliki vojvoda mecklenburg- schwerinski	22. julija 1848
35	Albert, knez monakovski	13. novbr. 1848
36	Viljem II., cesar nemški in kralj pruski	27. januv. 1859
37	Ferdinand I., knez bolgarski	30. maja 1861
38	Karlos I., kralj portugalski	28. septbr. 1863
39	Aleksander I., kralj srbski	14. avgusta 1876
40	Alfonz XIII., kralj španski	17. maja 1886

Sv. brata Ciril in Metod.

Začetkom srednjega veka vršili so se v vsi Evropi tako veliki prevrati, da se je bilo bati, da bodo uničili in izkoreninili vse, kar je še ostalo iz starih časov. Nove države nastale so na razvalinah onih, katere je uničila nova doba in samo cerkev Kristova stala je kakor skala in se širila po vsem svetu. Nekateri tedanji vladarji n. pr. Karol Veliki, zlorabljali so sveto vero v politiške svoje namene. Kakor pa so se sosedje Karolove države branili iz začetka kristjanstva, ker se jim je usiljevalo z mečem, isto tako godilo se je to tudi drugod. Bolgarski knez Boris ni hotel vzprejeti kristijanstva, ker so mu je usiljevali Bizantinci ter izprosili od Frankov učiteljev, a Rastislav, knez moravski, braneč se nasilstva Frankov, prosil je na vzhodu, v staroslavnem Carigradu, oznanjevalcev Kristove vere.

Za te dobe velikih prevratov živel je v Solunu plemenit in bogat meščan Lev, kateremu je žena Marija povila sedmero otrok, izmed katerih je bil najmlajši Konstantin.

Ker se je odlikoval Konstantin po izredni vztrajnosti in marljivosti v učenju, poslal je cesarski kancelar ponj, da bode vrstnik mladega carjeviča Mihajla.

V Carigradu porabil je Konstantin do dobra lepo priliko, katero je imel, in proučil temeljito gramatiko, Homera, geometrijo, dijalektiko in druge nauke filozofske, a tudi retoriko, aritmetiko, astronomijo in glasbo.

Državnemu kancelarju bil je mladi učenjak jako všeč in hotel ga je zaročiti z mlado in bogato hčerjo nekega plemenitega sorodnika svojega, a Konstantin odklonil je častno ponudbo, rekši, da si je že izbral nevesto — znanost. — Kmalu na to vstopil je Konstantin v samostan in postal patrijarški knjižničar v sv. Sofiji, toda kmalu na to ostavil zopet službo ter se nekje skril, da bi mogel mirneje napredovati v vedah. Šele po preteku sedmih mesecev našli so ga in ker se ni hotel povrniti na prejšnje svoje mesto, ponudili so mu službo profesorja filozofije, katero ponudbo je tudi vzprejel.

I te nove in toli častne službe svoje ni opravljal Konstantin dolgo, kajti kmalu došli so poslanci saracenski v Carigrad pred cesarja s prošnjo, naj jim pošlje učiteljev nove vere, da jih prepričajo o resničnosti svojih nauk. Car določil je v to najbolj učeno glavo širnega carstva svojega, štiriindvajsetletnega Konstantina, in le-ta je preveril vse poganske svečenike in krstil mnogo Saracenov.

Vrnivši se v Carigrad, odreče se Konstantin javnemu delovanju in gre v samostan na goro Olimp, kjer najde starejšega svojega brata Metoda.

Toda i tu je bilo prebivanje njegovo le kratko, kajti kmalu naprosil ga je car, da gre k Kozarom. Konstantin ustregel je prošnji tej, zvršil svojo nalogo jako častno in se potem povrnil v samostan, kjer je bil brat Metodij.

Okolo leta 862. prišli so poslanci Rastislavovi pred carja Mihajla III. proseč ga, da jim pošlje oznanovalca vere Kristove. Car ustregel je želji tej in naprosil v to sveta brata Konstantina in Metoda.

Sвета brata udala sta se želji carjevi in odšla na Moravsko. Pot ju je peljal preko Bolgarije, a dokazano ní, da bi bila posetila kneza bolgarskega Borisa, nego šla sta naravnost na Moravsko, kjer ju je vzprejel Rastislav posebno častno. Izbral je najbolj nadarjene mladeniče in jih dal svetima bratoma na nauke.

Sвета brata solunska govorila sta čisto domačo svojo slovanščino in zato vzprejel ju je narod navdušeno, dočim je gledal nemške svečnike vedno z bojaznijo, da hočejo gladiti franškemu gospodstvu pot. Kar je pa posebno hasnilo njihju ugledu, bilo je to, da sta izumila sveta brata novo pismo, različno od franškega, in ker sta uvedla narodov jezik v službo božjo.

Nemški duhovniki zagnali so vsled tega velik krik, trdeč, da je dovoljeno opravljati službo božjo samo v treh jezikih: v grškem, latinskem in židovskem. Pa Konstantin jim je dokazal njih krivico iz svetih knjig, a Nemci niso umolknili nego

ovadili Konstantina pri svetem očetu Nikolaju I., kateri je pozval sveta brata na odgovor v Rim. — Konstantin in Metod, poslušna sina cerkve svoje, odpotovala sta takoj z nekaterimi učenci svojimi, za katere sta hotela izposlovati, da bodo posvečeni v duhovnike.

Na potu vzprejel ju je slovenski knez Kocelj, ki je vladal ob Blatnem jezeru. Knezu Kocelju prikupila sta se sveta brata tako, da jima je koj dal petdeset učencev, da jih izučita.

Nekoliko dni predno sta prišla sv. brata v Rim, umrl je papež Nikolaj I. in na njega mesto stopil je papež Hadrijan II.

V Rimu vzprejeta sta bila sveta brata z veliko slovesnostjo. Papež sklical je takoj vse rimske in druge, v bližini stanujoče škofe, pred katerimi sta slovanska apostola zagovarjala svoje delovanje na Moravskem s sijajnim uspehom. Sveti oče blagoslovil je knjige slovanske sam, in sveta brata posvetil za škofa.

Konstantinu pa ni bilo sojeno, da se vrne k svojim vernim Slovanom. Vsled prevelikega duševnega napora oboli opasno ter gre v samostan, kjer vzprejme ime Ciril, in umre 14. februarja 869. leta.

Da začeto delo svetih bratov ni trpelo, imenoval je papež Hadrijan II. Metoda za glavarja cerkve moravske. Na potu tja vzprejel je Metoda jako lepo knez Kocelj a istotako tudi Rastislav, kajti Metod bil je samostalni nadškof moravski

in panonski. A i zdaj ni mogel nadaljevati mirno začetega dela, kajti Nemci premogli so vsled izdajstva Svatoplukovega kneza Rastislava in ga oslepili, a nemški škofje vrgli so takoj tožbo proti Metodu, da je moral priti na sodbo pred nemške škofo in njih kralja. Vzlic temu, da je Metod vsa očitanja sijajno ovrgel, ipak so ga nemški škofje napastovali in žalili na vse mogoče načine in pasavski škof Hermanrik napal je Metoda celo s konjskim bičem.

Ko je doznal papež Ivan VIII. (852—882) za grdo to počenjanje Nemcev, proklel je te škofo, da ne smejo brati maše, dokler ne izpuste Metoda. Svatopluk oslobodil je mej tem dežele svoje Nemcev in Metod vrnil se je na svoje mesto, a že leta 879. pokliče ga papež v Rim, naj se pride zagovarjat proti novim tožbam nemških škofov.

Metod odšel je v Rim, a že meseca junija l. 880. javi papež Svatopluku, da se Metod vrača na Moravsko, kajti pobil je bil na novo vse nasprotnike svoje, tudi zvitega Nemca Vikinga, kateri je preslepil Svatopluka toliko, da ga je papež posvetil na prošnjo Svatoplukovo za škofa njitranskega. Volk prišel je bil mej ovce! Viking ruval in hujskal je proti svojemu metropolitu Metodu, in plod vsestranskega delovanja nemških duhovnikov je bil grozen, kajti ko je Metod umrl 6. aprila l. 885., izgnali so učence njegove, Gorazda, Klementa, Nauma, Angjelarja in Savo iz zemelj Svatoplukovih. Bežali so v deželo Bolgarsko, kamor

ni segala moč nemških kraljev in škofov in tu nadaljevali započeto delo v duhu sv. bratov Cirila in Metoda.

Silna Svatoplukova Moravska, nekdam toli ponosna in mogočna država, prišla je pa v oblast Nemcem in Madjarom (906). in trdemu, neusmiljenemu ravnanju novih gospodarjev se ni mogel ustavljati krotki Slovan. Prelepo seme, katero sta zasejala sveta blagovestnika, ni rodilo pričakovanega sadu, nego se posušilo v prvem cvetju. — Slovanski glasovi so utihnili pred madjarščino in nemščino, a na mesto Metodovo prišli so nemški škofje in madjarski divjaki. —

Stara Panonija, toli krasna in rodovitna zemlja, ni dandanes več slovanska, kajti velika večina prebivalstva je tujega plemena. Slovanov je le še malo, in kar jih je, nimajo niti veljave niti jih prešinja tolika narodna zavest, da bi se mogli nadejati boljše bodočnosti. Ob Blatnega jezera obalih, kjer je nekdam stoloval slovenski knez Kocelj, hodi zdaj robati Madjar, a delu Cirilovemu in Metodovemu ni tukaj ni sledu več.

Glagolica in Cirilica.

Zgodovina napredujoče in razvijajoče se civilizacije, katera ni delo posamnih narodov niti posamnih dob, nego organska celota, katero so izdelali vsi narodi v medsobojnem delovanju, svedoči, da je najvažnejšim sredstvom nje razširjevanja prištevati knjige in pismenke.

Velika znamenitost pismenk kot sredstvo pisanja cenila se je od nekdaj, in že v onih starih časih, ko so se rodovi razvijali še vsak sam zase, vidimo, da si je vsak narod izumil poseben način pisanja.

Tako tudi narodi slovanski.

Menih Hrabar pripoveduje, da Slovani tedaj, ko so bili še pogani, niso še pisali, nego so s črtami in zareзами „brojili in gatali“. Isti Hrabar piše tudi, da je „Konstantin filozof, koji se zove Ciril,“ izumil črke, da so odgovarjale grški azbuki ter bile prikladne glasovom slovanskim, in to za časa Mihaela, carja grškega, i Borisa, kneza bolgarskega, i Rastislava, kneza moravskega, i Kocelja, kneza blatenskega.

Te besede moža, kateri je še občeval z ljudmi, ki so osebno poznali sveta brata, potrjujejo nam,

da je sveti Ciril izumil prvi slovanske pismenke, vprašanje je le, katere, ali cirilico ali glagolico.

Slovanski zgodovinarji in jezikoslovci bavili so se mnogo s tem velezanimivim vprašanjem, in je razsvetljevali na vse strani. —

V obče se je mislilo, da je cirilica pismo Cirilovo, glede glagolice pa so bila mnenja zelo različna. Slovenski slovničar iz XVI. veka, Adam Bohorič, trdi, da je glagolico izumil sveti Mohor (346—420). Isto tako sta učila hrvatski frančiškan Rafael Levaković († 1650.) Dalmatinec Matej Karaman († 1771.), in češka učenjaka Veleslavin († 1599) in Amos Komenski († 1670.), dočim je trdil Gelazij Dobner († 1790), da je glagolica starejša od cirilice.

Oče slovanskega jezikoslovja, Josip Dobrovsky († 1829.), trdil je, da je cirilica prvotno pismo, a glagolica da je nastala šele v XIII. ali kvečjemu v XII. veku; tega nazora poprijel se je tudi naš Kopitar, in veljal je dolgo časa za istino.

Leta 1859. poprijel se je J. P. Šafařík misli Dobnerjeve, da je namreč glagolica starejša nego cirilica, in preiskavanja drugih učenjakov slovanskih, v prvi vrsti Sreznjevskega, Miklošiča, Račkega, Jagića in Geitlerja so končno dokazala, da so glagolske pismenke nastale iz grških kursiv in minuskul, a cirilica iz grških inicijal, da se je posluževal sv. Ciril glagolice, katero je potem tekom časa nadomestila cirilica.

Glagolica razširila se je iz Panonije na jug; zanesli so jo učenci Cirilovi katere so Nemci pregnali po smrti Metodovi (885). Ti učenci razšli so se po vseh zemljah jugoslovanskih. Najznamenitejši izmed njih, Kliment, zatekel se je h knezu bolgarskemu Borisu, kateri mu je odkazal bivališče blizu Ohride. Po smrti Borisovi († 907) postavil je njegov naslednik, car Simeon († 927), Klimenta za škofa veličkega v Makedoniji. Kliment imel je do 3500 učencev, a videč, kolike muke in težave jim prizadeva težka glagolica, sestavil je cirilico, katera se je hitro razširila ne samo po Bolgarskem nego i po Srbskem in Ruskem, dočim je glagolica ostala v porabi samo med Hrvati. Tudi glagolica izpremenila se je tekom vekov; okrogle pismenke postale so oglate, a vzdržale so se v porabi do današnjih dnij, in po pravici imenujejo Hrvatje glagolico „národno svetinjo“.

Jezik staroslovenski.

Vprašanje zaradi jezika, katerim sta pisala sveta brata Ciril in Metod, še do današnjih dni ni povsem dognano in vzlic temu, da so se učenjaki slovanski že od nekdaj trudili določiti domovino in potomstvo temu jeziku, se jim to še ni posrečilo.

Prvi učenjaki, baveč se s slavistiko sploh in z jezikom sv. Cirila in Metoda napóse, so sodili, da je bil ta jezik vkupni jezik vseh narodov slovanskih, iz katerega so se s časom razvila druga, že izmrta ali še sedaj živeča narečja slovanska.

Nekateri učenjaki so trdili, da so ta jezik govorili za časa Cirila in Metoda prebivalci Podunavja, to je onih dežel, ki leže na desnem bregu Dunava in Save do Črnega in Jadranskega morja, pa dol do Soluna, ter ga zato zvali bolgarsko-srbski jezik. — Kolikor bolj se je učeni svet spoznaval s spisi Cirilovimi, tembolj se je zanimal za jezik teh spisov.

Ruski slavisti so trdili, da je bil to jezik starih Bolgarov, dočim so zapadni Slovani trdili, da je to jezik nekdanje Panonije prebivalcev. Nekaterniki zagovarjali so celo čudno hipotezo, da to ni bil jezik narodov, nego zgolj književen jezik, sestavljen umetno iz raznih slovanskih narečij in

sicer po Slovanih, ki so se z vseh slovanskih krajev zbirali v Carigradu in kjer si je osvojil ta jezik tudi sv. Ciril.

Izmed vseh teh nazorov sta samo dva, katera je današnja nauka odobrila, oziroma katerih novejšje preiskave še niso ovrgle povsem. Ruski učenjaki trde, da sta pisala sv. Ciril in Metod jezik rojstnega svojega kraja, to je jezik bolgarski, kateri, primerjajoč ga sedanji bolgarščini, zovejo staro-bolgarski jezik, zapadni učenjaki pa trde, da je Ciril pisal jezik onih Slovanov, katerim so bili namenjeni spisi njegovi, to je jezik panonskih Slovencev, ki ga zovejo v razločevanje od naše slovenščine, jezik staroslovenski. Krivo pa bi bilo soditi, da se je današnja naša slovenščina razvila iz staro-slovenskega jezika. Novoslovenski jezik razvil se je iz noriške slovenščine, ki je bila sicer stari slovenščini bližje v rodu nego vsako drugo narečje slovansko, a vendar od nje bistveno različna. Stara slovenščina tudi ni bila vsem Slovanom vkupni jezik ali prajezik sedanjih slovanskih narečij, nego staroslovenščina je bila narečje slovansko, ki se je odcepilo od praslovanskega jezika tako in tedaj, kakor vsi drugi jeziki slovanski.

Staroslovenski jezik je povsem izumrl; v pravi Panoniji iztrebili so ga Madjari, drugod pa, kakor v Monavski, je prešel in se pomešal s severo-slovanskimi jeziki.

Sveta cerkev je potrdila jezik staroslovenski kot liturgični jezik v službi božji po rimskem

obredu in kot takšen utrdil se je tudi izven moravsko-panonskih mej med drugimi Slovani, med Čehi in Poljaki, med Hrvati, Srbi, Bolgari in Rusi.

Med Slovani rimske cerkve ni bilo jeziku staroslovenskemu sojeno vzdržati se v cerkveni porabi. Že koncem XI. veka izpodrinil ga je latinski jezik in častita starina staroslovenščina se je le deloma ohranila med Hrvati ob Jadranskem morji.

Slovani iztočne cerkve niso pravo za pravo nikdar poznali drugega cerkvenega jezika nego staroslovenščino. Liturgija povzdignila jo je nad vse narodne jezike in postala je takisto književni in posvetni jezik med Slovani, kakor je tudi latinski jezik prestopil meje cerkvene in postal med rimskimi katoliki književnim in posvetnim jezikom.

Za časa sv. Cirila in Metoda je že sleharno slovansko pleme razvilo svojo individualnost v toliko, da je živelo povsem zase in govorilo svoj posebni jezik. Stara slovenščina se je torej, kakor že rečeno, razlikovala tedaj od drugih jezikov slovanskih.

Ko so vsprejeli ostali narodi slovanski vero krščansko in narodno cerkev, postal jim je liturgični jezik staroslovenščina, katero so tekom časa izpremenili kolikor toliko, to je, narodna govorica uplivala je na cerkveni jezik, izpreminila nekatere glasove in besede ter tako ustvarila ono zmes, ki je navadna še dandanes v cerkvi Slovanov

iztočne vere in katera se zove: rusko-slovenski, srbsko-slovenski in bolgarsko-slovenski jezik.

Med Hrvati, kjer se je v cerkveni porabi ohranila glagolska pisava, uplivala je narodna govorica takisto na cerkveni jezik in nastal je hrvatsko-slovenski cerkveni jezik.

Vzlic temu, da staroslovenščina ni najstarejši jezik slovanski je vendar velike jezikoslovne važnosti, zakaj v spomenikih, kateri so pisani v tem jeziku, ohranile so se mnoge jezikovne oblike, na podlagi katerih nam je moči razjašnjavati sedanjih slovanskih jezikov pojave in posebnosti ter določiti njih zgodovinski razvoj. Staroslovenščina omogočila je določiti sorodstvo slovanskih jezikov med seboj in z drugimi jeziki in zato je neprecenljive važnosti. Za staroslovenščine naučno preiskavo stekla sta si največ zaslug uzorna učenjaka slovenska Jarnej Kopitar in Fran Miklošič

Književno delovanje sv. Cirila in Metoda.

Ko je bizantinski car Mihajlo pozval sv. brata, da gresta na Moravsko propovedovat besedo božjo, bil je sveti Ciril v veliki zadregi gledé bogoslužnih knjig. V Cirilovem životopisu je čitati, da se je angelj Gospodov javil svetemu možu in mu rekel besede, s katerimi se začne evangelije sv. Janeza: „V začetku je bila beseda, in beseda je bila pri Bogu in Bog je bil beseda.“ Ta sèn je bil povod, da je sv. Ciril najprej na staroslovenski jezik preložil nedeljski ali izborni evangelij. Je-li izvršil to delo že v Carigradu ali šele pozneje v Moravski, kjer je v cerkvene namene prirejal tudi druge knjige, tega ni moči povedati, kakor tudi ni mogoče določiti, katere knjige je pisal Ciril sam, koliko mu je pri tem delu pomagal brat njegov Metod in so-li sodelovali i prvi učenci njegovi in koliko.

Brez dvojbe je pa, da sta sv. brata, ko sta l. 867. potovala v Rim, imela gotove prevode: evangelij, apostolov, to so čitanja iz del in poslanic apostelskih, psalterjev in službe, to so molitve za vse čase in pri raznih cerkvenih opravilih. Vse to je bilo urejeno po obredu iztočne

cerkve, a papež Hadrijan II. položil je ta dela na žrtvenik nad grobom sv. Petra in je opravil ž njimi službo božjo.

Začeto književno delovanje nadaljeval je po smrti Cirilovi brat njegov Metod s svojimi učenci. Životopisec Metodov pripoveduje, da si je sveti mož izbral dva učenca brzopisca in s pomočjo le-teh hitro preložil vse knjige svetega pisma stare zaveze razen knjig o Makabejcih, dočim je bil evangelija in apostol in palter že prej preložil vkupno s Konstantinom. — Ivan, eksarh bolgarski, živeč za časa carja Simeona, potrjuje, da je „veliki nadškof Metod prevel vse ustavne knjige, šestdeset po številu, s helenskega, to je grškega jezika na slovenski“.

Razen prevoda sv. pisma trde životopisci Metodovi, da je preložil na staroslovenski jezik tudi nomokanon, zbornik cerkvenega prava veljavnega v oni dobi, paterik, v katerem je na kratko popisano življenje sv. cerkvenih očetov, in osem govorov svojega brata Konstantina, katere je ta govoril Kozarom, braneč vero Kristovo od Muhamedancev in Židov, in to je, kakor je obči nazor, ona knjiga, katero so stari letopisci zvali: „Slovenski Cirilo“.

Ko so izgnali siloviti Nemci učence svetih bratov iz Moravske in Panonije, naselili so se ti med Hrvati, Srbi in Bolgari ter nadaljevali začeto delo v zmislu svojih učiteljev. Da ni bilo teh

učencev in nadaljevalcev Cirila in Metoda, ne imelo bi delovanje svetih bratov nobenega sledu.

Slovanski učenci Cirila in Metoda, kateri so se naselili na Bolgarskem, storili so za književnost slovansko največ, posebno ker jih je krepko podpiral razsvetljeni car Simeon († 927). Dobo tega delovanja zovejo potomci po vsi pravici zlato dobo slovanske literature. Za carja Simeona deloval je rojeni Bolgar sv. Klement, Konstantin, presbiter in škof, o kojem pravijo životopisci, da je bil učenec Metodov, Ivan, eksarh bolgarski, pop Gregorij in mnogi drugi. Celo sam car Simeon, nov Ptolomej, poprijel se je z veseljem književnega delovanja ter zložil iz spisov modrega Ivana Zlatousta knjigo z naslovom: „Zlatostruja“. Vsa ta dela slovanske književnosti namenjena so bila vzgoji naroda v čistem krščanskem duhu. Brez števila je poučnih spisov, v katerih se tolmačijo verski nauki evangelija ali se popisuje življenje, delovanje in trpljenje svetnikov. Vsi ti spisi so ali preloženi iz grščine ali pa sestavljeni prosto po tujih izvirnikih.

Kar se dostaje notranje vrednosti teh književnih del, je, ako jo sodimo z našega modernega stališča, povsem nična. Drage volje dali bi cel tovor teh proizvodov za nekoliko listov, na katerih bi bile popisane dogodbe iz narodne povestnice ali nekoliko narodnih pesmij ali pripovedek. Toda zato ne smemo častitljivih pisateljev one dobe soditi krivo, kajti tedanje literarne potrebe bile

so povsem različne od današnjih. Mlada književnost, ki se je tedaj šele začela, ni se mogla oteti upliva razvite kulture bizantinske, zakaj razvijala se je v nje območji in se zategadel tudi uzrla vanjo. Da je hodila bizantinska literatura drugim potom, bila bi tudi mlada književnost slovanska krenila za njo ter vzbujala osebno zanimanje naše, česar zdaj ni moči reči.

Zgoraj omenjeni književniki slovanski in njih učenci obogatili so mlado literaturo tako, da je bila v kratkem vredna vrstnica grški in latinski književnosti, a ko je po smrti carja Simeona jela propadati država bolgarska ter naposled l. 1019. pala v oblast grškega carja Vasilija, ponehala je i ta delavnost zvečine ter se preselila med Srbe, Ruse in Hrvate, ki so jo nadaljevali in negovali, da je postala staroslovenščina vkupni književni jezik vseh narodov slovanskih iztočnega veroizpovedanja.

Književna dela te prve dobe znana so nam iz poznejšnjih prepisov. Najstarejši rokopis je vsaj 100 let mlajši od dobe Cirila in Metoda. Spomenikov, kateri so bili napisani kvečjemu v XI. veku, je malo, a ker je v njih stari slovenski jezik najčišče ohranjen in ker so torej podlaga znanstvenemu preiskavanju o tem jeziku, navesti jih hočemo zapored :

1.) Asemanov evangelij pisan je z glagolico in sicer bržkone v X. veku na Bolgarskem. Glasoviti učenjak Josip Simeon Aseman, poslan od

papeža na iztok, zbral je ondu mnogo dragocenih rokopisov, za koje je določil papež Klement XIII., da se hranijo v vatikanski knjižnici. Med rokopisi je tudi glagolsk, katerega je kupil Aseman l. 1736. v Jeruzalemu od nekega grškega popa, to je naš Asemanov evangelij.

2.) Savina knjiga zove se najstarejši s cirilico pisani spomenik staroslovenski, obsegajoč evangelija. Pisan pa je v XI. veku in sicer ga je pisal neki pop Sava, po katerem se tudi zove. Po jeziku ni moči določiti kje je bil pisan.

3.) Zografski evangelij zove se glagolsk rokopis, pisan koncem X. ali začetkom XI. veka in sicer bržkone na Bolgarskem. Našel ga je hrvatski pesnik in učenjak Anton Mihanović na Sveti gori l. 1843, a l. 1857. poklonili so menihi s Svete gore rokopis ruskemu carju. Zdaj hranijo to dragoceno delo v carski „publični biblijoteki“ v Peterburgu.

4.) Marijanski evangelij pisan v X. veku med Hrvati, našel je Viktor Grigorovič l. 1845 na Sveti Gori. Rokopis je pisan z glagolico. Grigorovič prenesel je rokopis na Rusko in zdaj se hrani v Rumjacoovskem muzeju v Moskvi.

5.) Psalter sinajski našel je l. 1882 nekdanji profesor Zagrebškega vseučilišča dr. Lavoslav Geitler na gori Sinaj v svetokaterinskem samostanu, kjer ga je videl že l. 1850. ruski arhimandrit Porfirij Uspenskij. Ondu našel je Geitler tudi

6.) Euchologi sinajski, zbornik cerkvenih molitev. Oba rokopisa sta pisana z glagolico in sicer najkasneje v X. veku na Bolgarskem.

7.) Glagolita Clozianus (Kločev glagolaš) obseza samo 14 listov in je pisan, kakor kaže že ime, z glagolico. Nekdaj bil je svojina kneza Frankopana na otoku Krku. Dodatek temu rokopisu pravi v latinskem jeziku „Te liste, ki so tu zvezani, spisal je najumnejši učitelj cerkve božje, sv. Hijeronim s svojo roko. To je jeden del svetega pisma na hrvatskem jeziku. Meni je ta rokopis poklonil gospod Luka de Reynaldis, duhovnik škofije Krške, a on ga ima od zmožnega gospoda Ivana Frankopana, gospodarja otoka Krka, kateri je to z zlatom in srebrom okrašeno knjigo spoštoval, kakor kako svetinjo. Ko je gospodar Ivan Frankopan umrl v Benetkah (1482) pograbili so njegov imetek in odtrgali s knjig zlato in srebro. Jeden del te knjige prišel je v roke omenjemu gospodu Luki, ki je te listove iz posebne milosti poklonil meni, Markvardu Breisacherju, ko sem kot cesarjev poslanec prišel v Benetke, da sklenem mir med svetlim svojim gospodarjem Sigismundom, nadvojvodo avstrijskim, in slavnim dožen beneškim.“

Letnica, kedaj je dobil Breisacher te liste v roke, ni povsem izpisana. Mir, kateri omenja, sklenjen je bil l. 1487., a Breisacher umrl je l. 1509. — Rokopis hranil se je v tirolskem gradu Maria-Stein pri Kuffsteinu. Po smrti Breisacherjevi prišel je v roke grofu Schnurffu, ki je dostavil zgoraj omenjeni latinski beležki še to: „Dises puech hat sanct Jeronimuhs mit aigner hant geschriben in Crabatischer sprach“. — Naposled

postal je lastnik grada Maria-Stein in našega rokopisa grof Paris Cloz, kateri je dovolil Jarneju Kopitarju, da ga obelodani, in Kopitar izdal je velezanimivi spomenik leta 1836. na Dunaji.

Z izdanjem tega spomenika začenja v zgodovini filologije slovanske nova doba, vsled tega razbistrilo se je uprašanje o postanku glagolice, in o jeziku, katerim sta pisala sveta brata Ciril in Metod. Rokopis je pisan v X. veku na Hrvatskem ter obsega dva govora sv. Ivana Zlatoustu, jeden govor sv. Epifanija in jeden govor sv. Atanazija. — Dva lista tega spomenika našli so nekaj let kasneje v Inomostu na Tirolskem.

Najobsežnejši spomenik staroslovenskega jezika je pa

8.) Zbornik suprasalski, v katerem je mnogo životopisov svetnikov, dvajset homilij sv. Ivana Zlatoustu in po jeden govor patrijarha carigradskega Fotija in sv. Epifanija, nadškofa kiparskega. Rokopis je pisan v XI. veku s cirilico in hranili so ga mnogo let v samostanu suprasalskem v guberniji grodanski na Ruskem. Odtod dobil ga je Kopitar, a zdaj se hrani 118 listov v licejski knjižnici ljubljanski, ostali del pa v Varšavi v knjižnici grofa Zamojskega.

To so najvažnejši spomeniki staroslovenskega jezika, mimo katerih poznamo še nekaj posamnih listov in nekoliko odlomkov, bržkone jih je pa še lepo število skritih in pozabljenih pod prahom starih knjižnic.

Srbska in ruska azbuka.

a A, а А; b B, б Б; c C, ц Ц; č Č, ч Ч;
 d D, д Д; e E, е Е; f F, ф Ф; g G, г Г;
 h H, х Х; i I, и И; j J, ј Ј; k K, к К;
 l L, л Л; lj Lj, љ Љ; m M, м М; n N, н Н;
 nj Nj, њ Њ; o O, о О; p P, п П; r R, р Р;
 s S, с С; š Š, ш Ш; t T, т Т; u U, у У;
 v V, в В; z Z, з З; ž Ž, ж Ж; ć Ć, ђ Ѓ;
 dj Dj, ђ Ѓ.

**Rusi imajo poleg teh znamenj
 še sledeča:**

ь, (poluglasen); ъ, (brezglasen); ѣ, je; я, ja;
 ю, ju; ы, y: ѝ, j; щ, šč; **e** na začetku be-
 sede, za vsakim samoglasnikom in za so-
 glasnikoma **l** in **n** kot je; **i** piše se mesto
u pred vsakim samoglasnikom, katerim se
 prišteva tudi **u**.

J. Giontini,

trgovina s knjigami, muzikalijami, glas-
bili, papirjem, pisalnim in risalnim orodjem
v Ljubljani

št. 17 na Mestnem trgu št. 17.

Šolske knjige

za vse ljudske in srednje šole v najnovejših izdajah in
po določenih cenah.

Muzikalije

za klavir, citre, gosli in vsa druga glasbila.

Pisalne, risalne in slikarske potrebščine,
pisanke, peresa, držala, ravnila, trikotniki, strgalni
gumi, barvni svinčniki, palete, čopiči, oljnate in vodne
barve, slikarske skrinjice, risala, kopirni popir, kineški
tuš, kreda, oglje.

Šolske tablice za dečke in deklice.

Glasbila

velika zaloga goslij, citer, kitar, lokov za gosli kakor
posameznih delov in strun.

↔ Svoja knjigoveznica ↔

preskrbuje vsa dela, spadajoča v to stroko.

Svoja zaloga

slovenskih molitvenikov, knjig za ljudstvo in mladino.

Velika izbora.

Dobiva se tudi

„Dijaški koledar“ za leto 1891/92

I. letnik eleg. vezan 80 kr.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica

v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

V naši zalogi so izšli:

Jos. Stritar-ja zbrani spisi. 6 zvezkov v 8°, mehko vezanih 15 gld. 6 zvezkov v 8°, v platno vezanih 18 gld. 60 kr. 6 zvezkov v 8°, v francoski vezbi 20 gld. 70 kr.

Poezije Simona Gregorčiča. Druga pomnožena izdava. Elegantno vezana knjižica z zlatim obrezkom 2 gld. nevezana 1 gld. 20 kr.

Balade in romance, napisal A. Aškerc. Cena broširani knjigi 1 gld. 30 kr., v izvirne platnice elegantno vezani pa 2 gld.

Národne pesmi koroških Slovencev. Zbral in na svetlo dal J. Scheinigg, c. kr. gymn. prof. v Celovci. 466 strani v 8°. Mehko vezane 1 gld. 70 kr.

Zlatorog. Planinska pravljica. Spisal R. Baumbach, preložil A. Funtek. Cena v izvirne platnice elegantno vezani knjižici 2 gld.

A. Funtek: Godec. Poleg narodne pravljice o Vrbskem jezeru. Cena mehko vezani knjigi 1 gld. 20 kr. elegantno vezani knjižici z zlatim obrezkom 1 gld. 80 kr.

Bilder aus Krain I. Im Gebiete der Steiner Bahn von Joh. Sima. Illustr. von Lad. Benesch. Vezano 2 gld., elegantno vezano 3 gld.

Geschichte Krains von der ältesten Zeit bis auf das Jahr 1813. Spisal Avgust Dimitz. Dva zvezka, 8°, 1500 strani, broširana 12 gld.

Kurzgefasste Geschichte Krains mit besonderer Rücksicht auf Culturentwicklung. Spisal Avgust Dimitz. 10 pól, 8°, broširana 80 kr., elegantno vezana 1 gld. 50 kr.

V tisku so in se bodo do božiča izdali *Fran Levstik-ovi zbrani spisi.*

 Dobivajo se pri nas tudi vse šolske knjige.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Veliko zalogo vseh šolskih potrebščin

ima

KAROL TILL

Špitalske ulice št. 10 v Ljubljani Špitalske ulice št. 10

in sicer je dobiti ondu :

vsakovrstne predpisane pisanke, zvezke za preparacije, svinčnike, peresa, prirodni gumi, strgalni gumi, držala, kredo, bójne svinčnike, zabožčke za peresa, nožiče, strgalne nožiče, risalna orodja, risalne deske, risalne ravnike, trikotnike, okrogla črtala, žebliče, tintnike, barve, skledice za tuš, čopiče, risalne skladnike, zvezke za note, zvezke za risanje, jermena za knjige, črno in drugobarvno tinto, lepo bel in močen papir in predpisani papir za risanje.

Prirodopis v podobah.

Živalstvo v 250 podobah

v porabo pri nazornem nauku.

23 velikih podob na kartonovem papirji v najlepšem bójnem tisku po uzorcih slavnega slikarja živalij J. Kísslinga, s slovensko in latinsko terminologijo in krasno naslovno sliko.

Cena vezanemu izvodu gld. 1.90.

NARODNA TISKARNA

v Ljubljani

vzprejema v tisek vsakojake tiskovine

↔ po najnižji ceni. ↔

Iz zaloge priporoča sledeče knjige in zvezke:

Jurčičeve zbrane spise.

1. zvezek: Deseti brat Roman.

2. zvezek: I. Jurij Kozjak, slovenski janičar. Povest iz 15. stoletja domače zgodovine — II Spomini na deda. Pravlјice in povesti iz slovenskega naroda. — III. Jesenska noč mej slovenskimi polharji. Črtice iz življenja našega naroda — IV Spomini starega Slovenca ali črtice iz mojega življenja.

3. zvezek: I. Domen. Povest. — II. Jurij Kobila. Izvirna povest iz časov lutrovske reformacije — III. Dva prijatelja. — IV. Vrban Smukova ženitev. Humoristična povest iz narodnega življenja. — V. Golida Povest po resnični dogodbi. — VI. Kozlóvska sodba v Višnji gori. Lepa povest iz stare zgodovine

4. zvezek: I. Tihotapec. Povest iz domačega življenja kranjskih Slovencev. — II. Grad Rojinje. Povest za slovensko ljudstvo. — III. Klošterski žolnir. Izvirna povest iz 18. stoletja. — IV. Dva brata. Resnična povest.

5. zvezek: Hči mestnega sodnika. Izvirna zgodovinska povest iz 15. stoletja. — II. Nemški válpet. Povest. — III. Sin kmetskega cesarja. Povest iz 16. stoletja. — IV. Lipe. Povest. — V. Pipa tobaka. Povest. — VI. V vojni krajini. Povest.

6. zvezek: I. Sosedov sin. — II. Moč in pravica. — III. Telečja pečenka. Obraz iz našega mestnega življenja — IV. Bojim se te. Zgodovinska povest. — V. Ponarejeni bankovci. Povest iz domačega življenja. — VI. Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel. — VII. Črta iz življenja političnega agitatorja

7. zvezek: I. Lepa vida. Roman. — II. Ivan Erazem Tatenbah. Izviren historičen roman iz sedemnajstega veka slovenske zgodovine.

8. zvezek: I. Cvet in sad. Izviren roman. — II. Bela ruta in bel denar. Povest.

9. zvezek: Doktor Zober. Izviren roman. — II. Mej dvema stoloma. Izviren roman.

Zvezek po 60 kr., eleg. vezan po 1 gld. Pri vnanjih naročilih velja poština za posamični nevezani zvezek 5 kr., za vezani 10 kr. Dijaki dobé Jurčičeve „Zbrane spise“ po 50 kr. Izvod, ako si naroče skupno najmanj 10 izvodov.

Dr. Valentina Zarnika zbrani spisi.

I. zvezek: Životopis dr. V. Zarnika. — Ura bije, človeka pa ni! — Maščevanje usode. — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Broširan 60 kr., elegantno vezan 1 gld.

Kazenski zakon

V platno vezan 3 gld., po pošti 3 gld. 10 kr.

Kazensko-pravdni red

Trdo vezan 2 gld. 80 kr., po pošti 2 gld. 90 kr.

..

Razne knjige.

1. **Blóдне душе.** Roman. Češki spisal Václav Beneš-Trebizsky. Preložil Ivan Gornik. Mala 8°, 523 strani 70 kr.

2. **Otci in sinovi.** Roman. Ruski spisal J. S. Turgenjev. Preložil Ivan Gornik. Mala 8°, 357 strani 50 kr.

3. **Undina.** Spisal André Theuriet, poslovenil Vinko. Mala 8°, 143 strani 20 kr.

4. **Vilênski Brodník.** Spisal Emile Souvestre, prevel Muhoder. Mala 8°, 82 strani 15 kr.

5. **Dnevnik.** Spisal Ludovik Halévy, poslovenil Vinko. Mala 8°, 95 strani 15 kr.

6. **Ukrajinske dume.** Češki spisal E. Jelinek. Poslovenil Podvidovski. Mala 8°, 84 strani 15 kr.

7. **Časnikarstvo in naši časniki.** Spisal * * * Stat nominis umbra. Mala 8°, 19 pól 40 kr.

8. **Dubrovski.** Povest. Spisal A. S. Puškin, poslovenil J. P. Mala 8°, 122 strani 25 kr.

9. **Nov.** Roman. Spisal J. Turgenjev, poslovenil M. Malovrh. Mala 8°, 32 pól 70 kr.

10. **Razne pripovedke.** *Najgrozovitejša muka peklenska.* Spisal Catulle Mendès; prevel Vinko. — *Ulomci.* Spisal Sevnican. — *Slvestrov otročiček.* Kalifornska povest. Spisal Bret Harte, poslovenil Vinko in *Uničeno življenje.* Češki spisal Stroupežnický, preložil Vinko. Cena 40 kr.

11. **Pariz v Ameriki.** Roman. Francoski spisal René Lefebvre. Poslovenil * * * Stat nominis umbra. Mala 8°, 535 strani, 50 kr.

12. **Ivan Zbogar.** Zgodovinski roman. Spisal Charles Nodier, poslovenil J. Kržišnik. Mala 8°, 198 strani 25 kr.

13. **Junak našega časa.** Roman. Spisal M. Lermontov, posl. J. P. Mala 8°, 204 str. 40 kr.

14. **Selski župnik.** Roman. Spisal L. Halèvy, poslovenil Vinko. Mala 8°, 203 strani, 25 kr.

15. **Knez Serebrjani.** Roman. Spisal grof A. K. Tolstoj, poslovenil J. P. Mala 8°, 600 strani, 70 kr.

16. **Za dragocenim korenom** Povest iz življenja kitajskih pogozdnikov. Spisal A. J. Maksimov. Poslovenil J. P. Mala 8°, 141 strani 20 kr.

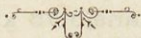
17. **Dve povesti.** *Med knjigami in ljudmi.* Češki spisal S. Čeh, preložil I. Skalar. — *Doktor Holman.* Božična povest. Ruski spisal M. Boján, preložil I. J. Štefanov 25 kr.

V isti zalogi sta izšla in se dobivata po *znižani ceni* še sledeča zvezka :

I. zvezek, ki obsega: *Stenografija*, spisal dr. Ribič. — *Životopisje*, spisal Rajč Bož. — *Prešern*, *Prešerin* in *Prešeren*, spisal Fr. Levstik. — *Telečja pečenka*, novela, spisal J. Jurčič. — *M. Machiarelli*, spisal dr. Ribič. — *Pisma iz Rusije*, spisal dr. Celestin. — *Trštvo z grozdom na Ruskem*, spisal dr. J. Vošnjak. — *Čegava bode*, novelica, spisal J. Ogrinec. — 15 kr.

V. zvezek, ki obsega: *Meta Holdenis*, roman, francoski spisal Vik. Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik. — 25 kr.

LJUBLJANSKI ZVON.

Leposloven in znanstven list.

Letnik XI.

Izhaja vsak mesec v elegantni obliki na štirih polah ter stane naročilo za celo leto 4 gld. 60 kr. za pol leta 2 gld. 30 kr za četrto leta 1 gld. 15 kr.

Po deželah zunaj Avstrije stane Ljubljanski Zvon 5 gld. 60 kr.

Posamezni zvezki se oddajajo po 40 kr.

Za dijake za celo leto gld. 4.—.

V zalogi so in se dobivajo še naslednji zvezki Ljubljanskega Zvona prejšnjih letnikov:

Letnik II. nevezan	3 gld. — kr.
„ III. nevezan	3 „ — „
„ V. nevezan	3 „ — „
„ VI. nevezan	3 „ — „
„ VII. nevezan	4 „ — „
„ IX. nevezan	4 „ 60 „
„ X. nevezan	4 „ 60 „

Letnik I. in IV. sta nam že pošla.

Platnice za posamezni zvezek
stanejo 75 kr.

